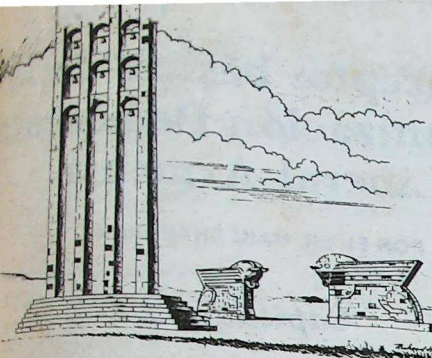

ՄԱՐՏԱՐԱՊՈՒՏ SARDARABAD

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET.

BUENOS
AIRES
AÑO XI
Nº 327

Miércoles
6
de marzo
de 1985

URUGUAY:

Julio María Sanguinetti asumió la presidencia

En medio de un clima de júbilo general, del que no fue ajena nuestra colectividad, el 1º de marzo ppdo., se desarrolló el acto de juración al mando del presidente uruguayo, Julio María Sanguinetti. Asistieron a la trascendente ceremonia, que tuvo lugar a las doce años de la independencia de Uruguay a la fila de los países democráticos de este continente, ocho jefes de estados extranjeros; entre ellos, el presidente argentino, Dr. Raúl Alfonsín.

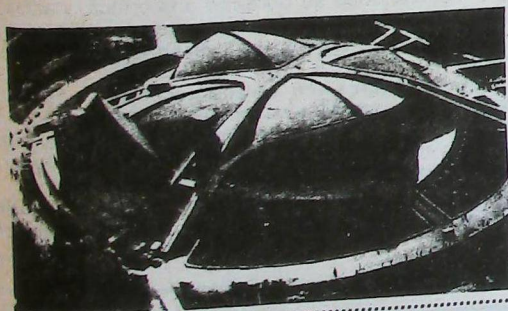
(continúa en pág. 2)

ԵՐԵՎԱՆ

Համաժողովրդական Պատրաստակամութիւն Վերանորոգելու Վիրաւորուած «Կռուներ»

Միջնորդակարգի նորակառույց Մարգար-Համբարձումի համայնքը, ուր վերջերս ելեքտրական գերգործածութեան պատճառով հրդեհ ծագած էր, արժանացած է Համաժողովրդական գործունէութիւն: Բազմաթիւ գիտնականներ, մշակութային գործիչներ, գրողներ եւ երիտասարդներ իրենց պատրաստակամութիւնը յայտնած են անմիջապէս լրծելու վերանորոգման աշխատանքներու, ժամ առաջ նախկին իր հպարտ վիճակին վերադարձնելու համար վերաւորուած «Կռուներ»:

GINEBRA:

Continúan las sesiones de la Comisión de las Naciones Unidas

Tal como informáramos oportunamente, el destacado profesional de nuestro medio, Dr. Roberto Malkasian, se encuentra en Ginebra en representación de la comunidad armenia de la Argentina, por mandato de la Asamblea Interinstitucional Armenia, para participar de las sesiones de la Comisión de Derechos Humanos de las Naciones Unidas.

El Dr. Malkasian interviene activamente en las sesiones de la Comisión, acerca de las cuales mantiene informada a la Asamblea Interinstitucional Armenia para que éste sea el ente que dé a conocer las resoluciones de dicho organismo internacional a la opinión pública armenia de nuestro país.

A tal efecto, hemos recibido un nuevo comunicado de la Asamblea Interinstitucional Armenia (A.I.A.), reenviado a recientes sesiones:

COMUNICADO DE LA ASAMBLEA INTERINSTITUCIONAL ARMENIA

Denúncianse torturas en Turquía

25 DE FEBRERO: En las sesiones del día de la fecha de la Comisión de Derechos Humanos, la Sra. Verena Graf, Secretaria General de la Liga Internacional por los Derechos y la Liberación de los Pueblos, denunció que las torturas más crueles son las aplicadas sistemáticamente en las prisiones de Turquía.

Precisó que, desde el golpe militar del 12 de septiembre de 1980, más de 170.000 personas han sido encarceladas por motivos políticos y nacionales y treinta de ellas, ejecutadas.

(continúa en pág. 4)

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ֆրանսա Կ'այցելէ

ՓԱՐԻԶ.- (Հեռագրով) Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Հայրապետը Փետրուար 26-ին ոչ պաշտօնական այցելութեամբ մը ժամանեց Փարիզ եւ Մարտ 3-ի Կիրակին, Ս. Յովհաննէս Մը-

կրրիչ եկեղեցւոյ մէջ բարոգեց խուռնեքաւ մերկայ հասարակութեան:

Վեհափառ Հօր այցելութիւնը Ֆրանսա մայրաքաղաքում է մի քանի օրեր միայն:

Centenario de la Organización Armenagán

1885 *Primer y único partido político fundado en Armenia, precursor de la Organización Demócrata Liberal Armenia* 1985
(Ramgavár Azadagán)

MONTEVIDEO:

Nueva Comisión en la U.G.A.B.

El 3 de febrero ppdo., hubo elecciones en la Unión General Armenia de Montevideo, para la conformación de una nueva Comisión Directiva, que quedó constituida de la siguiente manera:

COMISION DIRECTIVA

TITULARES

Presidente	Harutiun Akirmanian
Vicepresidente 1º	Armen Butchakdjian
Vicepresidente 2º	Dra. Meline B. de Kurdian
Secretario	Panos Anabadian
Prosecretario	Haik Sahakian
Tesorera	Elizabeth Aintablian
Protesorero 1º	Juan Djizmedjian
Protesorero 2º	Kevork Kevorkian
Secretario de actas	Dr. Berge Der Boghosian
Vocal	Arsen Moumdjian
Vocal	Garbis Vartanian

Suplentes

1) Pedro Bedrossian; 2) Esc. Mary B. de Sungurlian; 3) Bedros Bedouny; 4) Armenuhi Payaslian; 5) Clara Kuzuian de Bedikian; 6) Pedro Akirmanian; 7) Juan Kantzakian; 8) Martín (Harutiun) Armoudjian; 9) Juan Distchehenian; 10) Juan Darakdjian; 11) Arpiné Srabonian.

COMISION FISCAL

TITULARES

- 1) Arpiné Kouyoumdjian
- 2) Jean P. Kechichian
- 3) Antonio Nerguizian
- 4) Hagop Karslian
- 5) Zaven Tomikian

SUPLENTE

- 1) Susana R. de Vartanian
- 2) Levón Payaslian
- 3) Haigazun Kerlopián
- 4) Sarkis Baldjian
- 5) Carlos Keuylian

URUGUAY:

Julio María Sanguinetti
asumió la presidencia

En un vibrante discurso, luego de haber recibido los atributos presidenciales, el novel mandatario uruguayo auguró "cinco duros y difíciles años de gobierno". También dijo que deberán "echarse las bases para asentar el sistema frente a las acechanzas que siempre amenazan".

Añadió que el Uruguay "nació para la democracia, ha vivido doce años de go-

bierno de facto y eso no ocurrirá más porque el presidente defenderá la Constitución y porque todos los uruguayos la vamos a defender y hacer de ello causa común".

Al realizar un análisis de la situación económica regional, Sanguinetti sostuvo que "tendremos que buscar soluciones y por supuesto que primeramente lo haremos aquí, en nuestra

América".

En tal sentido, estimó que la región "no supo organizar su comercio en condiciones más justas para tener más independencia".

Hasta altas horas de la noche, las calles de Uruguay fueron fiel reflejo de la alegría del pueblo uruguayo por el regreso a la vida democrática.

Conceptos básicos de la
Organización Demócrata
Liberal Armenia

POR EL SR. HAIG SHAHINIAN

Capítulo VI

Relaciones con la U.G.A.B.

Destinamos un capítulo especial a la Unión General Armenia de Beneficencia, por considerarla la institución más importante y poderosa de la diáspora armenia, y por la cual la O.D.L.A. tiene especial consideración.

Fundada en 1906 con el propósito de ayudar a los armenios necesitados, sus dirigentes establecen su carácter apolítico y rechazan toda discriminación religiosa. El cumplimiento de estos principios por parte de sus integrantes ha sido el factor que mantiene a la U.G.A.B. inmaculada y ajena a los vaivenes de la política armenia o internacional, motivo por el cual ha obtenido el respeto y el apoyo moral y económico de toda la armenidad.

La O.D.L.A. cree inminentemente necesario luchar por el engrandecimiento de esta institución, y por la vigencia de sus principios originales. Uno de sus propósitos es apoyarla incondicionalmente, por lo cual la O.D.L.A. estimula a sus adeptos a colaborar con ella moral y económicamente de manera permanente. Es así que prensa, hombres y capital han estado siempre al servicio de la U.G.A.B.

Esta posición no impide que otras organizaciones tomen la misma actitud. Tampoco implica un compromiso recíproco de la U.G.A.B., ya que se desvirtuarían, en ese caso, los nobles principios de la U.G.A.B. que O.D.L.A. defiende.

Capítulo VII

Relaciones con Armenia

La Carta Orgánica de la O.D.L.A. justifica su creación para servir al pueblo y a la Nación Armenia; no especifica ni condiciona su servicio al régimen imperante en ella.

Es así como hoy, a pesar de ser gobernada nuestra patria por un régimen marxista, diametralmente opuesto al dogma demócrata liberal, la O.D.L.A. no ha renunciado a su máxima de servir al pueblo y a la Nación Armenia, reservándose su derecho a la crítica, y actuando únicamente en la diáspora, por no tener cabida en el gobierno o en la asamblea representativa del pueblo armenio.

La O.D.L.A. cree que los acontecimientos de 1920, al margen de considerarse felices o tristes, fueron las UNICAS SOLUCIONES para la subsistencia del estado armenio ante la amenaza turca, a punto de concretar su plan de aniquilación total de Armenia.

La O.D.L.A. cree que, ante la imposibilidad de defender actualmente nuestra subsistencia, la presencia ru-

(continúa en pág. 16)

União Geral Armênia de Beneficência

Escola
Paren e Regina Bazarian

Matriculas abertas para crianças
de 3 a 6 anos de idade

Regime Semi Internato
Cursos: Maternal, Jardim I e II, Pré-Escola

Informações na Secretaria da U.G.A.B.
Rua Nattingui 1545. São Paulo. Fone: 212-8362

**Usted puede colaborar
para el reconocimiento
del genocidio armenio**

adquiriendo bonos de la
Asamblea Interinstitucional Armenia
en todas las instituciones
de la colectividad

Fue habilitada la sala de computación del Instituto Marie Manoogian

En la serie final, Ferdinando largó en la punta, seguido por Oltra, Cocho López y Gustavo Der Ohanessian en un cuarto puesto, que trataba de

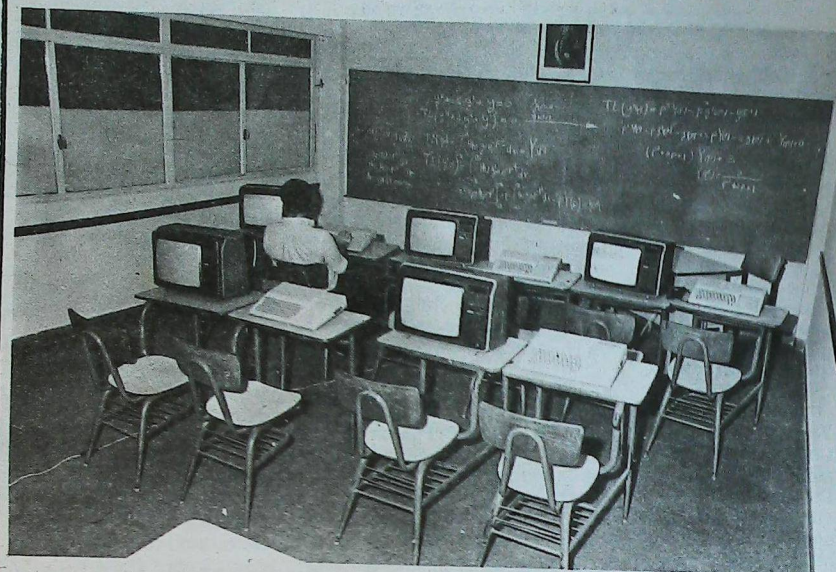
Cuando faltaban diez vueltas, Fernandino penó por un goma pinchada, Cocho López y Oltra sufrían con las cajas de cambio de sus respectivos autos, lo que permitió el acercamiento de Gustavo, quien —en la vuelta 23ª tomó la punta de una manera espectacular, para ir derecho hacia el banderazo final.

Muy buen triunfo de Gustavo, que habla de su habilidad y voluntad.

Clasificación final: 1º) Gustavo Der Ohanessian, 2º) S. Oltra, 3º) C. López.

Clasificación en el Campeonato: 1º) Gustavo Der Ohanessian (20 puntos), 2º) S. Oltra (15 puntos); 3º) C. López (12 puntos).

La jornada se completó con las clases 2 y 3 de Turismo, ganadas ambas por el veterano piloto Ernesto Bessone, con un Alfa Romeo, en clase 2 y Renault 18, en clase 3.

El Instituto Marie Manoogian de la Unión General Armenia de Beneficencia ha habilitado recientemente, una sala de computación para que a partir de este año los alumnos que cursan sus estudios en la sección secundaria de dicho establecimiento educativo puedan acceder más apropiada y sistemáticamente a los estudios de Informática, que han sido incorporados al plan de estudios, desde años anteriores.

De este modo, el Instituto brinda un nuevo servicio a sus alumnos y amplía el campo de conocimientos de los integrantes de nuestra colectividad.

El próximo domingo 10 de marzo, Gustavo Der Ohanessian participará de la primera carrera de Fór-

mula 2 Codasur, a realizarse en Punta del Este, Uruguay, oportunidad en la que —seguramente— hará

vibrar nuevamente a sus
simpatizantes y seguido-
res. ¡Éxitos!

[illegible]

Instituto Marie Manoogian

Año lectivo 1985 -Abierta la inscripción-

Guardería - Jardín de Infantes - Preescolar - de 9.30 a 16.30 hs.

COLEGIO PRIMARIO - 1° A 7° grado

Bachillerato Mercantil - 1º a 3º año

Bachillerato Nacional - 4º y 5º año

Comedor escolar - Biblioteca - Gran gimnasio - Orientación
artística - Cursos de apoyo - Transporte - Idiomas - Computación -
Actividades estudiantiles - Coro

Integre a sus hijos a la comunidad armenia, desde Parecordzagán

INFORMES E INSCRIPCION EN SECRETARIA:

de lunes a viernes de 8.30 a 12.30 hs.

ARMENIA 1322. CAPITAL. T.E.: 773-2820 y 772- 2617

[illegible]

COMUNICADO DE LA ASAMBLEA INTERINSTITUCIONAL ARMENIA

(viene de pág. 1)

Por otra parte, indicó que existen en ese país 188 penas capitales pendientes y más de 400 muertos por la policía.

Las torturas —según lo indicado— varían desde colgar a los imputados por los pies hasta la crucifixión. Respecto de este último punto, la Sra. Graf añadió que siete kurdos fueron quemados vivos en la prisión de Diarbekir por protestar, y que recientemente los tribunales militares ordenaron 22 penas de muerte contra kurdos.

La experta agregó que numerosos organismos internacionales han comprobado las citadas violaciones y que el 27 de enero ppdo. una delegación de la Comisión Europea de Derechos Humanos se trasladó a Turquía para investigar.

Finalmente, para dar término a su alocución, la Sra. Verena Graf expresó que la Liga Internacional por los Derechos y la Liberación de los Pueblos pone a disposición de la Comisión de Derechos Humanos de la O.N.U. toda la documentación relativa al caso, y solicitó que se adoptara una resolución adecuada para realizar un informe oficial sobre la violación de los Derechos Humanos en Turquía, en especial sobre las torturas que se cometen en dicho país.

Derecho a réplica

En ejercicio del derecho a réplica ante estas declaraciones, Turquía se limitó a contestar que lo manifestado por la Liga Internacional por los Derechos y la Liberación de los Pueblos era falso y que mantenía su voluntad de respetar los Derechos Humanos.

Nuevas denuncias

28 DE FEBRERO: Tomó la palabra la representante de Pax Christi Internacional, Adriene Zoller, quien denunció los procesos masivos y expeditivos, así como las condenas a muerte que continúan produciéndose en Turquía.

"La risa de la Virgen María"

cuento de Sero Janzatian

En el patio, una debilucho perrita se enfrentó al soldado alemán y empezó a ladrar furiosamente. Retrocedía con rabia, no confiando en su fuerza. Tan pequeña ella ¿qué podría hacer al enorme enemigo? Pero ladraba sin poder dominarse, irritada, enfurecida.

Así subió hasta la cabecera de la escalera de madera y se apoyó en la puerta.

El alemán sacó su revólver lentamente y riéndose a carcajadas, lo descargó sobre la perra, que —ladrando lastimosamente— se abalanzó sobre el arma. Pero, por la altura del salto se cayó...

La sangre de la perra salpicó el umbral de la casa.

El alemán subió por la escalera ensangrentada y entró en la casa... Sobre el piso limpio de la pieza, sus botas dejaron huellas de sangre.

En la cama, estaba acostada una anciana enferma, parálitica, que comenzó a balbucear una oración con sus labios resacos, mirando al cuadro de la Virgen.

La mirada del alemán se posó sobre la puerta cerrada de la pieza contigua. La anciana gritó débilmente, lo que entusiasmó al alemán. ¡Quería decir que detrás de la puerta había una habitación y en la habitación...

Con la culata de su mauser, comenzó a romper la puerta cerrada. La anciana seguía rezando, con su mirada fija en los ojos helados de la Virgen María.

El alemán rompió la puerta; lo invadió una tibia oscuridad y hasta empezó a retroceder.

—¿Quién está ahí?

—Ahí no hay nadie. ¡Le juro por la Virgen! No hay nadie...

El alemán hizo fuego en la oscuridad. La perra, haciendo un esfuerzo supremo, saltó de su lugar y mordió la pierna del soldado introduciendo fuertemente los colmillos en su pierna.

El alemán aulló por el dolor; cayó al suelo y trató de salvar su pierna. Pero era imposible, también se separaba su pierna. Mientras moría lentamente, la perra cerraba sus mandíbulas, apretando más hondamente sus colmillos.

El alemán aulló por el horrible dolor... Saltó hasta la puerta y se alejó gritando, llevando consigo a la perra moribunda, pegada a su pierna.

La anciana se rió. Desde la pared, también se rió la Virgen María.

Mientras, en la habitación contigua se hablaban escondido la única nieta de la anciana y el único cachorro de la perra.

Sero Janzatian

Traducido por Jorge Sarafian

de M. NOURIKHAN e hijos

20 SUCURSALES CORDOBA

ARLEMA PRODUCCIONES PRESENTA A ARTURO KOUYOUMDJIAN Y SU GRUPO

MARIO KIRLIS: teclados
LEVON "GHEVOND" DARZIBASHIAN: batería
RAUL BARRERA: clarinete y saxo
NEGRUCHO: bajo
FEKY: guitarra

CASAMIENTOS- CUMPLEAÑOS- FIESTAS-

Para su contratación llamar a:

T.E.: 826-2448 (de 13 a 19 hs.) y 571-1684 (de 15.30 a 18.30 hs.)

Para la Comodidad de la
Colectividad Residente en
BELGRANO

María Teresa

REPOSTERIA Y COMIDAS ORIENTALES PARA LLEVAR

LEHMEYUN BAQLAVA ETC

Se preparan comidas y postres por encargo

Amenábar 2059 Capital

Los turcos buscan poner fin a la propaganda armenia

Turquía solicitó formalmente al Primer Ministro soviético, Nikolai Tikhonov, que tome medidas especiales para detener las actividades anti-turcas de algunos líderes políticos de la República de Armenia y de la radio del estado de Ereván.

De acuerdo con las fuentes, la demanda de Turquía fue presentada al líder soviético, en ocasión de su reciente visita a Ankara y Estambul, hacia donde se dirigió con una delegación de noventa personas, para mantener conversaciones especiales con personalidades turcas.

De acuerdo con estas fuentes, los dirigentes turcos examinaron la posición de Armenia con relación a la campaña de actividades antiturcas desarrolladas por elementos armenios dispersos por todo el mundo.

Añadieron que tales actividades, de las que se hace eco Radio Ereván, tienden a interrumpir las relaciones pacíficas entre las dos naciones vecinas.

Otra de las quejas presentadas por los dirigentes turcos ha sido en perjuicio de las actividades desarrolladas por S.S. Vazken I, Catolicós de todos los armenios y Patriarca Supremo, quien en el mes de abril del año pasado descubrió un monumento en las afueras de París, en la localidad de Alfortville. Dicho monumento, erigido en memoria de los mártires de la Primera Guerra Mundial, sufrió luego un atentado, a pesar de que nadie aún se lo ha acreditado.

S.S. Vazken I, generalmente es designado como "el enemigo de Turquía", por la prensa turca, y sus actividades son consideradas altamente instigadoras.

Durante las reuniones, los turcos sostuvieron que un líder de la República de Armenia, como jefe de una de las quince repúblicas de la Unión, no puede seguir una política separada y actuar por sí mismo, cuando

El presidente Kenan Evren de Turquía, en la cabecera de la mesa, junto al Primer Ministro soviético Tikhonov, a la izquierda y el Primer Ministro O. Ozal.

se arriesga el estado de las relaciones con Turquía.

Fuentes periodísticas afirman que —por alguna razón— Moscú no desea imponer medidas represivas a los dirigentes armenios, quienes justifican la existencia de los programas de Radio Ereván, para contraponerse a la propaganda anti-armenia realizada por las emisoras turcas en su lengua y en árabe, a través de las cuales niegan la existencia del genocidio.

Por ello, Radio Ereván se ha visto obligada a esclarecer la historia a través de una serie de programas semanales, transmitidos también en turco y árabe.

Con respecto a estas lenguas, cabe aclarar que el árabe es usado para llegar a los oyentes de países árabes en donde aún existe una fuerte concentración de armenios.

Turquía, por su parte, también emplea la lengua árabe, con lo que —se cree— tiende a instigar al pueblo árabe contra los armenios.

Los programas de Radio Ankara, según los líderes

de la República de Armenia, desean establecer una similitud entre el levantamiento de armenios en ciertas regiones del Imperio Otomano con la deslealtad que tienen las comunidades armenias hacia los países árabes en los que viven actualmente.

Antes de la visita del Sr. Tikhonov a Turquía, un eminente columnista turco escribió que el gobierno soviético estaba inquieto por el terrorismo armenio, que —según expresó— llenó de sentimientos nacionalistas a los armenios.

El periodista, Mehmed Ali Birand, agregó que los dirigentes de la República de Armenia se han vuelto más sensibles sobre el tema del terrorismo. Apuntó que hace dos años, cuando el Sr. Itter Tukmen, Ministro de Relaciones Exteriores de Turquía, pasó por Bakú, Azerbaiján, (zona habitada por población de habla turca) los armenios estaban extremadamente molestos por esa visita, que consideraron provocativa.

La Congregación Mekhitarista responde a las amenazas del E.S.A.L.A.

VENECIA, 12 DE FEBRERO: La agencia noticiosa ANSA se hizo eco de un cable de la Associated Press, a través del cual el E.S.A.L.A. (Ejército Secreto Armado para la Liberación de Armenia) amenazaba a medios italianos con relación a la delicada situación que atraviesa la Congregación Mekhitarista.

A raíz de esto, los medios de prensa italianos transmitieron la información además de realizar diversos comentarios al respecto.

El informe llegado a la agencia ANSA decía lo siguiente:

"Seguimos con seriedad el sucio plan tramado por el gobierno italiano y las autoridades de Venecia, que han tomado por la fuerza las riquezas culturales del monasterio de la Congregación Mekhitarista de Venecia y sus importantes reliquias históricas. Dicho monasterio es desde hace siglos, un centro de la cultura y la civilización armenias.

Prevenimos seriamente al gobierno italiano y lo invitamos a poner fin a estos hechos realizados en contra de los Padres Mekhitaristas, pues de otra manera nos veremos obligados a emplear otros medios en contra de los intereses italianos en todo el mundo".

Con respecto a este comunicado, esa misma noche la Congregación Mekhitarista envió el siguiente comunicado oficial a la agencia ANSA:

La Congregación Mekhitarista:

1) afirma que los autores de ese comunicado no poseen información cierta sobre los acontecimientos que han tenido lugar en estos últimos días, con respecto a la Congregación, sobre los cuales han sido informados por medios ajenos a esta Congregación.

2) Declara que:

a) el gobierno italiano y las autoridades de Venecia no tienen ninguna relación con el embargo de algunos objetos de valor de la Congregación.

b) aprovechando la oportunidad, la Congregación expresa su más profundo agradecimiento al gobierno italiano y a los medios oficiales venecianos por la ayuda material que siempre ha recibido la Congregación.

3) establece que, fiel a sus principios cristianos, condena toda intervención por la fuerza sobre cualquier asunto.

4) declara, por último, que ya se ha organizado una defensa para salvaguardar los intereses de la Congregación, integrada por especialistas de la diáspora armenia, quienes han formado una Comisión Internacional, con sede en París.

ACLARACION

La nota publicada en el número especial del 20 de febrero ppdo., bajo el título "Informe sobre las sesiones de la Comisión de Derechos Humanos de la O.N.U." es un comunicado de la Asamblea Interinstitucional Armenia de la Argentina.

KOULAKSIZIAN HNOS. S.A.

Fábrica de Tejidos

DIRECTORIO 3667. (1678) CASEROS
T.E.: 750-4632/ 3501

Su café molido al gusto oriental

"Gran Visir"

VICENSU KERESTEGIAN

ALFOMBRAS

SECCION TALLER

Lavado manual con abrillantamiento natural

SECADO SOLAR

COMPRA-VENTA-CANJE

DEPOSITO-ANTIPILOLLA y FUMIGACION
RESTAURACION A NUEVO

Desde 1918

AV. JUAN B. JUSTO 6276. Cap. Fed.

ARMENIA AL DIA

Nuevo aporte a la lingüística

Los lingüistas de Armenia completaron la larga lista de ediciones científicas del año 1984 con un nuevo diccionario de terminología y ortografía de la lengua armenia.

Además de esta obra, que contiene gran cantidad de materiales interesantes, en el transcurso del año pasado se publicaron decenas de libros sobre gramática, fonética y lexicología armenias.

El profesor Ashod Su-

klasian, de la cátedra de Idioma Armenio de la Universidad local, señaló que el crecimiento del nivel cultural del pueblo armenio en los últimos años, ha influido también en el desarrollo del idioma.

"Nuestra lengua nunca fue tan rica y metafórica como hoy día", expresó. Sus problemas y evolución son estudiados por tres institutos de investigación: de Lingüística, de Literatura y de Manuscritos Antiguos.

El enigma de los volcanes

Según los científicos armenios, el Arakadz es un volcán en reposo, no apagado.

Sin embargo no se atreven a pronosticar si este volcán, con una altura de más de cuatro mil metros sobre el nivel del mar, se despertará, algún día.

El volcán dio señales de vida, por última vez, hace dos millones de años; mientras que cien pequeños volcanes ubicados en sus pendientes echaron

lava mucho más tarde.

La muestra indirecta de que el volcán está en reposo es la aparición de gas sulfuroso en sus pendientes; mientras su cúspide está rodeada por numerosas fuentes minerales termales.

En la meseta de Armenia, se encuentran más de seiscientos volcanes, la mayoría apagados, cuyos centros volcánicos han sido clasificados y descritos por científicos.

Exitos de artistas armenios en el mundo

El Ministro de Cultura de la República de Armenia, Kurken Mikaellian, destacó en una entrevista periodística, el creciente interés de muchos países por la literatura y el arte armenios.

En el transcurso del año pasado, los trabajos de pintores y escultores armenios fueron exhibidos en exposiciones internacionales, en Inglaterra, Austria, Polonia, Hungría, Yugoslavia, Checoslovaquia, Canadá y EE.UU.

Así, tuvo gran éxito la exposición unipersonal del pintor Hagop Hagopian, organizada en París. Por otra parte, las actuaciones de la Orquesta de Cámara de Ar-

A. Harutiunian

menia, del Conjunto de Canto y Baile y del Cuarteto de Cuerdas "Gomidás" fueron acogidas cálidamente.

Hubo, además, durante el año pasado, un hecho que ratifica el nivel de los

músicos armenios, pues la Asociación de Músicos de Kentucky, EE.UU., confirió el diploma "Orfeo"— que se adjudica a los músicos más destacados del mundo— al compositor Alexander Harutiunian.

El armenio es muy aficionado a las actividades culturales, hecho que se ve reflejado en cifras. Por ejemplo, en los conjuntos de artistas aficionados participan actualmente más de cien mil personas. Además, varios millones de espectadores visitan anualmente las salas de concierto, de exposiciones y museos, lo que testimonia la rica vida cultural de la república.

El subterráneo de Ereván

Hasta el momento, han utilizado los servicios del subterráneo de Ereván 80.000.000 de pasajeros. Este, que es el transporte urbano más cómodo, ha resuelto —en gran parte— el problema del transporte de la población.

Instalado desde hace dos años en la capital de Armenia, por ahora funciona en su primera fase, aunque continúa su construcción.

En los próximos años, sus rieles alcanzarán las nuevas regiones de Achapniag y Zeitún, aunque se proyecta extenderlo hacia Aván y Erepuní, entre otras zonas.

R.P. Esteban Ferahian

Su fallecimiento

A principios del pasado mes de febrero, la Congregación Mekhitarista perdió a uno de sus más fieles servidores, el R.P. Esteban Ferahian.

Había sido el fundador de la Congregación Mekhitarista en la Argentina, y como tal le cupo un importante papel en la formación cultural de numerosos jóvenes.

Nacido en 1898, en Angola había sido enviado al Seminario de San Lázaro en

Venecia, en 1910, hecho que lo puso a salvo de la matanza de la que fueron víctimas muchos de sus padres en 1915.

Ya ordenado sacerdote, fue subdirector y luego director de su orden en Venecia y Roma, y superior del Colegio Murad Rafaelian.

Llegó a nuestro país en 1949 y rápidamente se abocó a la tarea de fundar, en nuestra ciudad, un colegio de su orden, aspiración que logró concretar en

1956.

Desde allí, ejerció gran influencia en las generaciones a su cargo, a las que, por ser un destacado intelectual y fecundo docente, supo transformar en fieles defensores de la armenidad.

Hoy, todos los que fueron sus alumnos recuerdan con cariño al maestro, que supo transmitir todos sus conocimientos culturales, con dulzura y sencillez.

Usted es responsable de la continuidad de más de 3.000 años de historia

-Envíe a sus hijos a escuelas armenias-

Hay una cerca de su hogar:

Instituto Marie Manoogian

Armenia 1322 (1414) Capital. T.E.: 772-2617

Escuela Armenia de Vicente López

Arenales 1631. (1602) Florida. T.E.: 795-0772

Escuela Incorporada Bakchellian

Corrales 2527 (1437) Capital. T.E.: 923-7245

Escuela Arzruni

José Martí 1562 (1406) Capital. T.E.: 612-1733

Colegio Mekhitarista

Virrey del Pino 3511 (1426) Capital. T.E.: 552-3690

Instituto Educativo San Gregorio El Iluminador

Acevedo 1353. (1414) Capital. T.E.: 772-8174

Fundación Educacional Jirmian

Jean Jaurés 3111 (1822) Valentín Alsina. T.E.: 208-2681

RECORRER ARMENIA

El domingo 24 de febrero ppdo. a las 23.00, el Canal 2 de La Plata transmitió un interesante programa sobre Armenia en un ciclo titulado **"Mundo turístico"**.

Al comienzo de la transmisión, los periodistas encargados de la conducción del ciclo se refirieron a la colectividad armenia de la Argentina. Entre otras co-

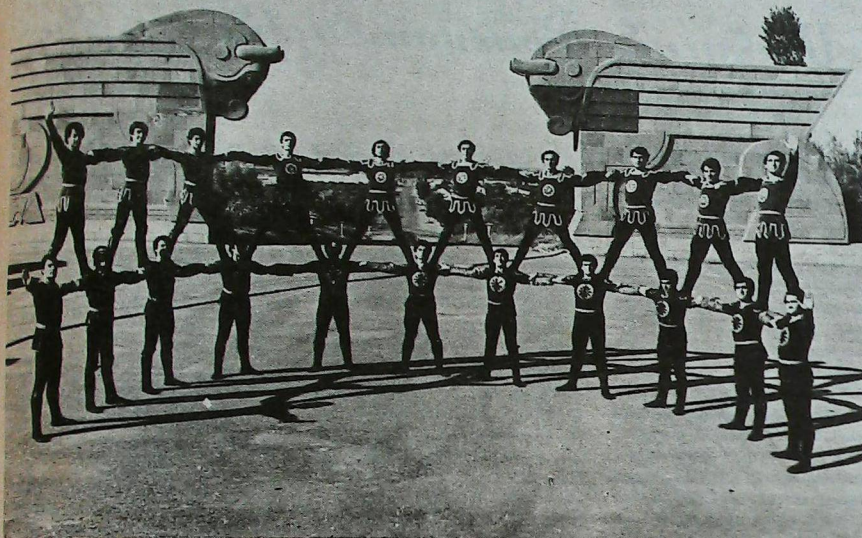
tencia de un monumento en memoria de los mártires masacrados en 1915, y de la calle Armenia en esta capital.

Por otra parte, ya con relación a la Iglesia Armenia, la señalaron como una de las más primitivas y además hicieron referencia a la arquitectura eclesiástica

no religioso, explicaron que los armenios habían sido los primeros en traducir la Biblia y recordaron la visita realizada por S.S. Vazken I, Católico de todos los armenios a la Argentina, en mayo del año pasado.

Tras esta introducción, fue proyectado un docu-

Debutará en nuestro país el Ballet Folklórico de Armenia

El 17 de abril próximo, debutará en el Luna Park de esta Capital el Ballet Folklórico de Armenia.

Integrado por setenta bailarines, eficientemente

dirigidos por Vanush Janamirian, ésta es la segunda oportunidad en que el conjunto se presenta al público argentino.

No dudamos de que por

su calidad, el espectáculo será altamente satisfactorio para la colectividad, tal como lo fue la anterior presentación del grupo.

A mi madre

por Jacobo Gulian

¡Cuántas voces se apagaron
en mi garganta afiebrada!
¿Cómo era aquella melodía
que se perdió en mis venas?
Aquella, que de niño cantaba mi madre
mientras sus ojos escudriñaban
sin ver, los ríos en mis entrañas.
Con sus dedos iba enhebrando
en mis cabellos sus ilusiones,
ávida de sueños que se hicieron carne
desde que fue amor.
Aquel amor que un día
con las manos llenas de miel
acariciaron su cuerpo nubil
en una bendita comunión.
Y de esa maraña de sangre y fuego
nací yo, y al abrir los ojos
por vez primera en este mundo,
conocí el amor.
Cuántas noches se perdieron
en los siglos sin sombras,
cuántas sombras pasaron sin luz.
Ando buscando en el tiempo,
en las infinitas ondas,
que se perdieron en el espacio
siderio, su voz, su canto,
su arrullo, su sonrisa,
sus llantos y sus penas...
Sólo Dios dirá cuándo y dónde.

JACOBO GULIAN

El autor:

Nació en Buenos Aires,
en 1911.

Es hijo de uno de los primeros inmigrantes armenios de la Argentina.

Actuó en el seno de la colectividad como miembro de la Unión General Armenia de Beneficencia.

Dr. Rupen Rupenian
Dr. Abraham Aharonian
Contadores Públicos.

PROBING
Consultores de Empresas

Paraná 539 - 4º Of. 29 - (1017) Capital - TE: 46-6727

RIGAR'S

- 8 DE MARZO -

Día Internacional de la mujer

El 8 de marzo se celebra en todo el mundo el "Día Internacional de la Mujer". Este hecho, que para algunos tiene matiz político y para otros, una connotación meramente festiva, nos sirve para hacer una reflexión sobre el rol de la mujer en la sociedad.

Relegada a un plano secundario en el comienzo de muchas civilizaciones, la mujer ha superado actualmente la etapa de ser una figura decorativa dentro de la sociedad, y su capacidad ha trascendido del ámbito familiar para volcarse al plano laboral y profesional.

Hablar de los logros de la mujer en el mundo contemporáneo insumiría mucho más que esta columna y tal vez nos enrolaría en una corriente feminista —lo que no es nuestra intención—, aunque quisiéramos destacar el papel significativo de la mujer dentro de la civilización. Para ello basta con echar una mirada retrospectiva a la historia —desde la más lejana a la contemporánea— en la que hay abundantes ejemplos de mujeres destacadas en distintas áreas, sean éstas artísticas, literarias, educacionales, científicas, sociales o políticas.

Pasando a nuestra colectividad, la mujer fue en los comienzos de nuestra historia, la persona encargada únicamente de las tareas del hogar y de la educación de los hijos. Pero, los avatares de la vida armenia también le hicieron vivir duros trances, en los que supo ser desde guerrera hasta madre. Muchas de ellas, hasta desconocieron la alegría de la juventud, pues tuvieron que asumir responsabilidades para las que no estaban preparadas, aun en plena adolescencia.

Esto que puede parecer una novela, no está lejos de la herencia de ninguna familia armenia, y en muchas de ellas hay casos de mujeres que —habiendo quedado viudas en las terribles masacres que asolaron a nuestro pueblo— debieron demostrar su temple y capacidad, saliendo a buscar el sustento para sus hijos, cuando aún en el mundo no se había dado una revolución social semejante.

Sin embargo, este hecho no fue negativo para su personalidad, sino que de estas estructuras surgieron familias cimentadas en sólidas bases de educación y con un fuerte arraigo a las tradiciones ancestrales.

Hoy, las hijas y nietas de esas mujeres reconocen el sacrificio de sus mayores; por eso, como tributo a ellas y para que su obra no haya sido hecha en vano, mantienen sus hogares enraizados en la herencia cultural armenia. Y no sólo toman esa actitud en el plano familiar, sino también a través del trabajo institucional. Por ello, no hay organismo armenio del mundo que carezca de una Comisión de Damas o grupo similar, que —además de apoyar el trabajo realizado por el cuerpo directivo de cada institución— desempeña tareas más específicas.

A la mujer de la colectividad armenia de la Argentina, por ejemplo, le cabe la realización de actividades para la manutención de la armenidad, ya sea a través de la tarea docente, la organización de cursos, conferencias, exposiciones, clases de labores y cocina armenia, el cuidado de enfermos y necesitados, hasta la simple atención de los comedores escolares, tareas que realizan con absoluta idoneidad e inmenso amor.

Este es el modo en que la mujer armenia mantiene su identidad nacional y apoya la obra de instituciones que han sido creadas con dicho fin.

Por ello y por muchos otros motivos tan válidos como los expuestos, la mujer —en todas sus condiciones y edades— merece nuestro sincero saludo y reconocimiento en su día, que fuera de toda connotación de otra índole, ha sido creado para brindarle el homenaje de los seres que la rodean.

ՁԵԿՈՑՑ

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան 1985-86 Տարեշրջանի Համալսարանական Կրթաթոշակներ

1. Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը 1985-86 ուսումնական տարեշրջանին համար, վերանորոգելի կրթաթոշակներէ գտաւ, պիտի յատկացնէ նաեւ որոշ թիւով նոր կրթաթոշակներ արժանաւոր ուսանողներուն:

2. Հիմնարկութեան ներկայ ծրագիրը կը վերաբերի մի-միայն այն ուսանողներուն որոնք համալսարանական լը-րի մակարդակ ունեցող ուսումնական հաստատութեան մը մէջ կը փափաքին կանոնա-ւորաբար հետեւի մասնագի-տութեան մը: Գերբայիւն, մասնաւոր կամ ոչ-ակադեմի-ական դասընթացներ մաս չեն կազմեր ներկայ ծրագրին:

3. Կրթաթոշակներու յատ-կացումը կը կատարուի ըն-տրութեամբ, հայկական ծա-ղում ունեցող ուսանողներու՝ որոնք բարձրագոյն ուսման հետեւելու համար գտնուի են նիւթական անհրաժեշտ մի-ջոցներէն: Սկզբունքով Հիմ-նարկութիւնը չի բաշխեր ուսանողներ որոնք իրենց ուս-ման կ'ուզեն հետեւի իրենց բնակավայրէն դուրս գտնուող համալսարաններու մէջ:

4. Թեկնածուներ պարտն ունենալ ուսումնական բարձր մակարդակ, լրացնել անհր-աժեշտ բոլոր պայմանները եւ ընդունուած ըլլալ նուազա-գոյն «Սովորուի» դասարանը ամերիկեան համալսարաննե-րու մէջ՝ կամ համապատաս-խան դասարան մը ալ համալ-սարաններու պարագային:

5. Ներկայացող թեկնածու-ներէն կ'ընտրուին Հիմնար-կութեան դատողութեամբ առ-ժանադրագոյն նկատուած-ները միայն: Միեւնոյն ըն-տանիքին պատկանող երկու թեկնածուներ միաժամանակ չեն կրնար օգտուի Հիմնար-կութեան ներկայ ծրագրէն: Նախընտրութիւնը կը տրուի արժանաւոր այն ուսանողնե-րուն որոնք ընտանեկան ան-միջական պարագաներուն մէջ գտնուող չէ եղած անցեալին Հիմնարկութեան համալսա-րանական կրթաթոշակներէն:

6. Բոլոր թեկնածուները, ուր ալ ընակին անոնք, իրենց ծրագիրը դիմումագիրը պէտք է ներկայացնուած ըլլալ ըս-տորին նշանակուած հասցէին 1 Մարտէն ամենէն ուշ Միւն-զետ 31 ՄԱՅԻՍ 1985: (Հարա-ւային Ամերիկայի երկիրնե-րուն՝ ինչպէս նաեւ Աւստրա-լիոյ համար այս թուականնե-րը պիտի ըլլան 15 Սեպտեմբ-րէն՝ 15 Պիկտեմբեր 1985:)

Ի պատասխան՝ թեկնածու-ներուն կը զրկուին հարկ ե-տումնական տարեշրջանին ու հարցաթերթիկները:

7. Այն պարագային երբ ու-սումնաշրջանի տեւողութիւնը կ'ընդգրկէ հինգէն աւելի տա-րիներ, ուսանող մը Հիմնար-կութեան կրթաթոշակներէն կրնայ օգտուիլ առաւելա-գոյն հինգ տարի միայն:

8. Ծիփոթութիւններ կանխե-լու համար, դիմողները պար-տին իրենց անունն ու մակա-նունը թղթակցութեանց եւ հարցաթերթիկներուն մէջ զբի-նոյթորինակ ձեւով, յայտպ ինչպէս կ'ընենք անոնք են-թակային ինքնութեան թուղ-թին կամ անցագրին մէջ:

9. Հիմնարկութիւնը շատ սահմանափակ թիւով կրթա-թոշակներու համար նկատի պիտի ունենայ նաեւ դիմում-ներ թեկնածուներէ՝ որոնք արդէն տիրացած են համալ-սարանական վկայականի մը եւ կը փափաքին կատարեա-լործել իրենց ուսումը իրենց ընկած երկրին կամ արտա-սարանական վկայականի մը համար ուսումնական բար-ձրագոյն հաստատութիւննե-րէն մէկուն մէջ: Դիմումները պէտք է կատարուին վերոյիշ-եալ ձեւով դարձեալ, նկատի ունենալով նոյն պայմանա-ժամերը:

10. Ներկայացուած բոլոր թեկնածուները ի վերջոյ կը կեդրոնացուին Լիզպոն՝ ուր արժանաւոր թեկնածուներուն ընտրութիւնը կը կատարուի Օգոստոս ամսուան ընթացքին (Հարաւային Ամերիկայի եր-կիրներուն եւ Աւստրալիոյ պարագային Փետրուարի վեր-ջը): Որոշումները թեկնածու-ներուն կը հարցազույն ուղ-ղակի Լիզպոնի կեդրոնէն:

11. Ներկայ ուսումնական տարեշրջանին Հիմնարկութե-նէն համալսարանական կրթ-թաթոշակ ստացող ուսանող-ներ իրենց կրթաթոշակները 1985-86 տարեշրջանին վերա-նորոգել տալու համար պար-տին իրենց դիմումները յղել ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒ-ԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆ՝ Մարտ 1-էն մինչեւ Մայիս 31, 1985 (Հարաւային Ամերիկայի եր-կիրներուն ինչպէս նաեւ Աւս-տրալիոյ պարագային Սեպտեմբ-ր 15-էն մինչեւ 15 Պիկտեմբեր 1985) ստանալու համար հարկ եղած հարցաթերթիկները: ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ՝ ՊԵՏԱՐԱՆԱ-ԺԱՄԵՐԸ 98ԱՐԳՈՂ ՈՒՍԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ԴԻՍՏՐԻԲՈՒՆԵՐԸ ԵՎԱՏԻ ՁԵՆ ԱՆՆՈՒՄԻՆ:

ԳԱԼՈՒՍ ՎԻԼԻՊԷՆԿԵԱՆ
ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Լիզպոն, 8 Փետրուար, 1985

Միւխիթարեան Միաբանութեան Վաստակաւոր Մշակ Հայր Ստեփան Ֆերահեանի Մահուն Գառաւորներն Առթիւ

Հ. Ստեփան Ֆերահեան ծը-նած էր Անգարա 1898 Մարտ 12-ին: Ս. Ղազար մտած է 1910-ին, աշակերտելով Հայր Բերդիւրէ Զրաքեանի եւ Հ. Վարդան Հացունիի: 1915 Նո-յեմբեր 28-ին, ուխտելով կ'անդամակցի միաբանու-թեան, յաջորդ տարին կը զըր-կուի Հոռոմ, ուր կը յաճախէ Ուրբերեան եւ Գրիգորեան համալսարանները, ստանա-լով փիլիսոփայութեան եւ աս-տրաւաբանութեան տեղե-րան: 1922 Սեպտեմբեր 8-ին, կը ձեռնադրուի կուսակցութե-ան, օժակից ունենալով Հ. Վահան Յովհաննէսեան եւ Հայր Եղիա Փշիկեան: Գաւա-ն տարի կը զբաղի պատանի-նե-րու դաստիարակութեամբ, նախ Ս. Ղազար, 1922-էն 1927, ապա՝ Հոռոմ 1927-1928: 1928-էն 1932 Ռուսիոյ է Սու-րաւ-Ռաֆայէլեան վարժա-րանը, վերջին տարին՝ ու-սումնապետ: Դարձեալ կը վե-րադառնայ Ս. Ղազար, ուր 1932-էն 1942 մեծաւոր է նոր ընծայարանին աշակերտնե-րուն: Անդամ եւ ընդհ. առա-ջիկայ եղած է միաբանութեան ընդհ. վարչութեան 1935-էն 1946: 1949-ի վերջերս իր վե-

հանձն փափաքով, կը զրկուի Պուէնոս Այրէս, ուր երկար ջանքերով կը յաջողի բանալ Միւխիթարեան վարժարանը, ա-ռաջինը՝ ամբողջօրեայ եւ պե-տութեան արտօնութեամբ Պուէնոս Այրէսի դպրութիւն մէջ: 1964-էն 1974 կ'անցնի Ս. Ղազար, ուր յաջորդեալով Պուէնոս Այրէսի դպրութիւն, կը զարկ կուտայ դրական աշխա-տանքներուն, իր նախասիրած ճիւղն էր բուսաբանութիւնը, եւ ընդհանրապէս բոլոր բը-նական գիտութիւնները: Կը ճանչնար բոլոր բոյսերը, ճըշ-գրիտ ցեղագրութեամբ եւ լա-տինական հարազատ անուն-ներով: Մարած է Ալիշանի Հայ Բուսակը, հմտորէն բնած Ա-ճառեանի արմատական բա-նարանը, ստուգաբանելով եւ ճշգրտով ծագումը բոլոր բոյ-սերուն հայերէն անուննե-րուն: Շատ հմտալից յօդուած-ներ ստորագրած է Բագմալէ-պի եւ Գեղունիի մէջ: Առհա-րարակ ժառ էր գրելու մէջ, երկար կը վերանայէր բնած նիւթերը, վառներ մէջ շատ խոտապահանջ էր հայերէն մաթըր բառերու գործածու-թեան:

1974-ի վերջերս կրկին եկաւ

Պուէնոս Այրէս օգտակար ըլ-լալու համար վարժարանին: Կը պատմեն որ ազատ ժամե-րուն, երբ պահ մը գտնէր, կը նուիրուէր իր բուսաբանական եւ բառաքնական պրպտու-ներուն: Դեռ փոքրիկ աշա-կերտ, կը յիշենք զինքը, երբ կ'երթայինք իր սենեակը (50 տարի առաջ էր), զինքը կը զտնէինք թաղուած հսկայ բա-նարաններու մէջ: Իսկոյն, ակնոցը կը դնէր, կապույտ երկնաւանդն ու բարի աչքե-րուն մէջ, ազնիւ փայլ մը կը շողայ, անոյշ ժպիտով կ'ըն-դունէր, միշտ պատրաստ ջերմ խօսքերով բաշխելու իր փոքրիկները:

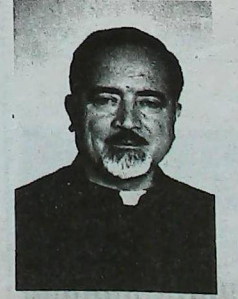
Հեռաձայնով իմացանք իր ծանր միջակը: Տիրեցանք, ա-ղօթեցինք:

Երկրորդ Միւխիթարեան միա-բանն է, որ Պուէնոս Այրէսի գերեզմանոցին մէջ պիտի հանգչի: Հորը կակուղ ինչ-վրադ, սիրելի հայր Ստեփան, անմոռանքի հայրիկ ու գե-րեզմանող դառնայ լոյսի լող հայապահպանումի եւ մեր սի-րելի մեծաքանային անմահու-թեան:

Հ.Ն.Տ.Ն.

Վարդանանցի Տօնակատարութիւն Մար տէլ Փլաթայի մէջ

Ամսոյս 17ին, Մարտ-տել-Փրաթայի մէջ հանդիսաւոր

կերպով տօնուեցաւ Վարդա-նանց յիշատակը, «Սթեյա Մա-րտ» հոյակապ մատուան մէջ: Ձայնաւոր Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ երեկոյեան ժամը 5,30ին. պատարագիւ-րէ, Կոմիտաս Վրդ. Պէօնճեանն էր. յաւարտ պատշաճի կուռ եւ իմաստալից խօսք մը ուղղեց ներկայ գտնուող Հայ եւ օտար բազմութեան՝ հայերէն եւ ըս-պաներէն լեզուներով: Վեր առաւ Վարդանանցի իմաստը եւ շնչեղ թէ Հայոթի մասը իր

զգիւն վրայ կը կրէ երե-խոյրեան փառքի պատկը: Ա-ռաջին ազգն եղաւ լոյս հա-ւատքը ընդունելու, նոյնպէս առաջինն եղաւ ազգովին գէ-թով պաշտպանելու Ողջի ա-կաւորութիւնը, եւ առաջինը ազգովին հաւատքի համար մարտիրոսանալու: Այս երե-խոյրեան փառքի պատկը թող անեղծ մնայ միշտ Հայ ազգի զգիւն վերեւ:

Calouste Gulbenkian Foundation
Department of Armenian Affairs
Avenida de Berna 45-A
1093-Lisbon Codex - PORTUGAL

Հարցազրույց՝ «Հայոց Սպարապետ» Սերո Խանգատեանի Հետ «Լացող ազգին խղնացող չկայ, վերջ լացին»

«Ինչպե՞ս է Ձեզ ներկայա-
նում կեանքի հետ գրականու-
թեան կապի, նրա գործնական
առաքելութեան վերաբերեալ
հարցազրույցը:»

«Գործնական տեսակետից
որ նայես՝ գեղարուեստական
գործն էլ ընդունելի է այն
դեպքում, երբ այն օգտակար
է ժողովրդին: Այլապէս՝ էլ
ինչ գեղարուեստ: Մանաւանդ
մեր ժողովրդի կենսապայ-
մանների տեսակետից: Ո՛չ
ֆրանսիացին, ո՛չ անգլիացին,
ո՛չ էլ, բարեբախտաբար, ուո-
ւո Երկիր կորցնելու տագնապ
չեն ունենում: Նրանց գրակա-
նութիւնը, մանաւանդ ուսա-
կանն ու ֆրանսիականը (որ
շատ եզրու են, շատ էլ հաւա-
նում է), մի քիչ ուրիշ նը-
պատկար է գրուում: Մերը
միշտ էլ եղել է գոյութեան
կռուի, գոյապայքարի գրա-
կանութիւն: Խօսքը, հարկաւ,
հարցի միայն կենսաքանակա-
ն կողմի չի վերաբերում:

«Ձեր ստեղծագործութեան
գլխաւոր ներշնչարաններից
մէկը պատմութիւնն է: Դա,
հարկաւ պայմանաւորուած է
հենց ներկայի ու ապագայի
խնդիրների լուծման համար
անցեալից դասեր բաղդու
անհրաժեշտութեամբ:»

«Առհասարակ ամէն մի գե-
ղարուեստական գործ, այդ
թուով պատմապէս, պատա-
խան է այսօրուայ հարցերին:
Դա համազարթոնայ հաց է:
Այլապէս այն պէտք չէ ժողո-
վրդին՝ ինչպէս էլ ուզում է
գրուած լինի: Ինձ թւում է, թէ
ես ինչ էլ որ գրում եմ՝ գրում
եմ իբրեւ պատմապէս, անգամ
«Բաջարանը», «Մատյան եղե-
ութեանց» (որ շատ սիրում
եմ):»

«Ինչպիսի՞ն է վէպի ու
պատմական ծանրաձեւերի
փոխարարներին Ձեր ըս-
տեղնագործութեան մէջ:
Գործնականում ինչպե՞ս են
«գոյական» վիպասանն ու
պատմաճգաբանը:»

«Մի շարք առիթներով ել ա-
սելով եմ, որ ես իմ պատմա-
նորմ եմ շատ սիրում՝ եւ՝
պատմական, եւ՝ ժամանակա-
կան: Վիպականը՝ «Մատնան
եղելութեանց», «Մեռածնե-
րը յիշում են», դրամա բոլորը
մի անձ վէպի նախաինքներն
են: Նոյնը «Վարժ հարանց»
շարքը, «Վեց գիշեր», վիպա-
կը, որի միջիւր 18-20 ք- անց-
քներ են: Ի դէպ՝ սա բոլորից
շատ է բարգմանում: Դը-
րանով գեղարուեստական վա-
կերագրեր են, նոյն աշխար-
հից անուած տարապատում-
ներ:»

«Մի առիթով դրել էք, որ
Ձեզ համար գրական գործի
արժեքայնութեան գլխաւոր
նախապայմանը կերպարն է:
Ի՞նչ նշանի ունէք:»

«Ասեմ: Տարիներ առաջ,
երբ մկարահանում էր «Մը-

խիթար Սպարապետը», ես էլ
էի գնացել Գորիս: Էմտեղ ինձ
ասին՝ իսկապէս Գոհարը Մը-
խիթարի կողքին է բաղուած:
Ասի՝ հա՛: Թէեւ Գոհարը իմ
ստեղծածն է: Դէ ժողովուրդը
որ ասել է՝ վերջ, էլ չի կարելի
հակառակ գնալ, հերքել: Հա,
այ էդպէս պիտի լինի: Կերպա-
րը գրեց կենսի պիտի գնայ,
ոչ թէ մնայ քոթի վրայ: Ոչ թէ ի-
ման է՝ դրա համար եմ ասում:
Գնացէ՛ք խնամորսկ: Օր չի լի-
նի, որ Միխիթարի, Գոհարի
գերեզմանին մարդ չգնայ,
մատաղ չանեն:

«Որպէս պատմափայտան՝
Ձեզ հարկ է լինում գործ ու-
նենալ պատմական փաստերի
հետ: Ինչպէ՞ս էք հնչեցնում
երեւակայութեան «ազատ հը-
նարանը», «պատմական ի-
րականութեան հետ»:»

«Առհասարակ ես իւրաքան-
չիւր պատմական վէպի համար
վիթխարի քանակով նիւթ եմ
հաւաքում: Նախ պէտք է դը-
րանք մարսել, քայց դրանից
պիտի ընտրել այն, ինչ որ
ընդհանուրի հետ խոսակցում է
եւ առանձնաշարունակ: Ունեմ
շատ անտիպ յուշագրութիւն-
ներ, որ մարդիկ քերել, տուել
են ինձ, ուղարկել են անգամ
Ամերիկայից: Երբ ժամանակ
ունենամ, ինքրիկ, կերպա-
րակեմ այդ մարդկանց գործե-
րը ձուտմանսիրելով, ծանո-
թագործելով, ուղղումներով...
Դրանք շատ հարուստ նիւթեր
են:

«Երբեք եք «Մեռածները
յիշում են» վիպակը: Դրա
փաստական հիմքը էջոփուլից
կարաքենեան Սերոյի օրա-
գրերն են, որ իր աղջկին է քե-
րել տուել ինձ:

«Պատմական անցնայի ամէն
մի հատիկը հարկաւոր է իմա-
նալ, իբրեւ թանկ վկայու-
թիւն: Բաժնու «Մատնան»
այդպիսի մի հատիկից է ծըն-
ւել... «Միխիթարի» աղբիւ-
րները էլ չեն, քայց լայն են...
Դրանք երբ Բաժնին կարդա-
ցել է, ուղղակի խենթացել է եւ
մի երեք ամսում գրել «Դաւիթ
Պէկը»:

«Կենսական մի վարդապետ
գանգեց ինձ Հռոմում՝ «Ըս-
պարապետը հոս կկենա»: Նա
Դաւիթ Պէկի պատմութեան
քննադիր տեսից ինձ՝ մեքենա-
գրուած: Գիւլամիթեանից
տպագրածի եւ այդ ձեռագրի
միջեւ վիթխարի տարբերու-
թիւններ կան:

«Երբեք եք Դաւիթ Պէկի
խօսքը: «Լացող ազգին խղնա-
ցող չկայ, վերջ լացին»: Բա
ի՞նչ: Ես աշխատել եմ տալ մեր
պատմութեան հերոսական
կողմը, ժողովրդի դիմադրա-
կան ոգին: Ես շատ ամապնեմ
եմ ստանում սփութիւն, թէ
ինչու 60 տարի սպանցեցին,
մարդկութիւնը քար սեղմեց
սրտին, ոչ ցեղապանին ցե-
ղապան ճանաչեց, ոչ գոհին՝

գոհ: Ինչ ասես՝ կենսի
կենսի է: Սակայն գրողի կո-
չումն է՝ ամուր պահել ժողո-
վրդի հաւատը: Յիշում եք
«Խօսք», Հայաստանի լեռ-
ներ» վէպից՝ Ներսէս Զաւու-
շին: Նա իր քնորանից չի
տարագրում, մնում է եր-
կրում: Դա մեծ նպատակ ու-
նի, մեծ խորհուրդ, այսինքն
մենք չենք մոռացել մեզնից
խած հայրենի հողերը, մեր
պայքարը շարունակում է:
Յիշում եմ Ստեփան Զորեանի
մի խօսքը: «Շատ բախտաւոր
էր մեր վիճակը, երբ մենք
«Վարդանանք» ու «Պապ» է-
ինք գրում, - ասաց: Որով-
հետեւ 5-րդ դարում մեր վիթ-
խարի ազգը կար, մեծ երկիրը
կար: Կարող ես ամէն տեսակ
բայտումներ ցոյց տալ: Բո շըր-
ջանը՝ 18-րդ դարը, ասաց,
դժբախտ շրջան է: Եվ էդ դա-
րից դու ո՞նց հանձնեցիր էդ ա-
մենի, հերոսական ուժը, ժո-
ղովրդական տարբերք:»

«Ես մի տեղ գրել եմ, որ մեր
նոր սերունդի, արեւմտահայ
կոտորումն ժողովրդի ժա-
ռանգների կարօտն առ հայրե-
նիք անլի ուժեղ է, քան էն
սերունդի, որ երաշխով փրկուել
է սպանողից: Սա այսպէս է ոչ
միայն մեզ մօտ, այլեւ գաղութ-
առաջադիւրսն մօտ: Եւ քանի
գնում, այնքան բարեգում է
այդ գաղութը: Այս գործում
մեծ է գրականութեան անա-
ղը՝ թէ՛ հայրենի, թէ՛ սփիւտ-
էի:

«Ընկեր Խանգատեան,
1985-ը Ձեր ծննդեան յոթե-
րորդ տարեամեակի տարին է:
Ինչպէ՞ք եք ուրախացնելու ըն-
թերդրին:»

«Գոյթանեան շարք եմ գը-
րել: Գրել եմ նաեւ ուր պատ-
մուածք: Թաղում խաչա-
քեր մասին եմ, այն մասին,
թէ մեր հայրենիքի անարգ
բշտամիները ինչպէս էջեցին
մերոնց, ինչպէս գրանցեցին
մեր հողերը: Փաստերը վիպա-
յն է ժողովուրդը, այսպէս իմ
ճամբորդութիւնները, տեսա-
ծը:

«Դրում եմ իմ կենսի պատ-
մութիւնը, որ կոչում է «Հօ-
րք» հետ եւ անցեց հօրս: Ընդգրկում է մինչեւ 1937 թը-
կականը եւ նրանից յետոյ,
մինչեւ իմ պատերազմ վայրը:
Այդ շրջանը արդէն կայ՝ «Մը-
քանի մարդիկ» վէպը:

«Աւարտել եմ «Հայրենապա-
տում» 4-րդ հատորը...»

«ՀԱՅՐԵՆԻԻԲԻ ԶԱՅՆ»

RIGAR'S

ՀԱՅՐԵՆԻԻԲԻ ԶԱՅՆ

ՀԱՍԿԱՔԱՂ

Ալ Մի Լար Աղուոր Աղջիկ

Ծառուր Պերպերեան

Ամէն օրերու պէս, այդ ա-
ռաւոտ դարձեալ արեւը բար-
ձրացաւ հորիզոնէն ու սկսաւ
յառաջանալ լոյս, սէր ու
կեանք բաշխելով աշխարհի
բոլոր արարածներուն:

Կիրակի է: Ըստ սովորու-
թեան գիրք ու թերթեր անու-
թիւ, աչքերս յունիսեան խաչ-
խուս արտերուն՝ կը քալեմ,
հիանալով մեծ Արուեստագե-
տին բազմաթիւ, բազմապէս
ծաղկեկներուն վրայ:

Հունա որբանոց մը կայ,
որ բոլոր ծանօթ են ինձի:
Ուրբախութեամբ կը ժօտենան,
կը ծափով աղջնակի մը ու կը
սկսին փայփայել սեւ ու զան-
գուր մազերը: Օ՛, ինչ սիրու-
նիկ է: Կ'ուզեմ բարեկամանալ
եւ խօսել: Կը փորձեմ նոյն-
իսկ: Մեղք, չի լսեր զիս, չի
պատասխան:

Բայ մը անդին կան ուրիշ-
ներ ալ, գեղեցիկ են եւ նոյն
հրապոյրը ունին: Կ'անցնիմ:
Ահա խումբ մը եւս, կը դիտեմ
ու կ'ուրախանամ: Ասոնց մէջ
սակայն, ուշադրութիւնս դը-
րանց մէկը որ միաներուն
տեսքը չունէր: Մօտեցայ եւ ը-
սի:

«Ինչ ունիս աղուոր աղջիկ,
ինչպէ՞ս տխուր ես: Թէ ոչ դուն
ալ ինքն պէս հայր ու մայր
չունիս:

Չպատասխանեց: Տեսայ որ
սեւ թարթիկներուն մէջէն ցօ-

ղի պէս բան մը կը կաթի: Կար-
ծես կուտար: Բայց վայրեկեան
մը վերջ, ո՛, հրաշք, սկսաւ
խօսիլ մեղմաձայն:

«Մեր այս դարուն սկիզբը,
մեր ընաշխարհին մէջ ես ալ
ունէի հայր, մայր եւ ազգա-
կաններ: Ունէի սէր, ժպիտ եւ
կեանք մը համեստ: Երբանիկ
էի: Մէկէն փոփոխուել մը եկաւ,
աւերեց ու զիս ալ անհամար
որբերուն հետ նետեց այս հե-
ռաւոր փոխուն վրայ: Այսօր
իմ այդ սիրելիներուն եղեռնա-
կան վախճանին ցան է որ զիս
դարձուցած է անժպիտ:

Փայփայելով իր սեւ մազե-
րուն հիւսկէները, տարի
շրթներուն եւ ըսի:

«Անբախտ աղջիկ, բու վէպդ
այ յար եւ նման է իմինիս:
Բայց իմացի, փոփոխիկ ու-
նալէն սմբեցաւ: Մեր այն ա-
րիւնաների աւերակներուն
փորաքէն՝ այսօր, Արարատի
գորովալից աչքերուն առջեւ
ծած ու ծաղկած են լաւն ու
գեղեցիկը, անլի նուրբն ու
կատարեալը:

Ալ մի լար, աղուոր աղջիկ:
Թոյլ տուր սրբեմ արցունքնե-
րդ, ըլլա՛ց քոյր եւ եղբայր,
ապրինք ու ոգեկոչենք յիշա-
տակը մեր ողբակիցուած հա-
րազատներուն՝ որ չխառնու-
նէր:

Փարիզ:

Երկնային ԱՏԵԱՆ 3 ՊԱՏԿԵՐ

Գրեց՝ Անդրանիկ Ծառուկեան

Վարսուկան բուսականներուն Հայաստանի մէջ փորձ մը եղաւ հայերէն տպագրական գիրքը գեղեցկացնելու եւ նոր տառատեսակներ ստեղծելու։ Ուրիշ ուր, յամկարծ քիչ մը խոնկեցաւ Սփիւռքի մամուլին մէջ, քէ հայերէն տառերը «կը ռուսացուին»։ Ամբողջ վեց ամիս՝ իրարանցում, բերթ բերթ շունդալից յօդուածներ - «Մարտի, դուրս ելիր գերեզմանէդ» - բողոքի հեռագիրներ, եւայլն։ Մինչեւ որ պարզուեցաւ քէ այդ յուրը մէջտեղ մտնող Տարեգիրքին հեղինակը իր կարգին գոհ գացած է յաւակնոտ մարտարագետի մը լեզուագարութիւններուն։ Այդ դէպքէն մերշնչուած է ներկայ «կատակերգութիւնը»։

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐՐՈՐԴ

Ա. ՏԵՍԻՒԼ

Ս. Մարտի միշտ մտաբանի ամպիւռնի վրայ. աշիւն՝ կողմնակի շարժով մը, երդուեալ Դատաւորները - Յ. Պարոնեան, Յ. Թումանեան եւ Ա. Արփիարեան։ Զախ-կողմը՝ Սիւսանթը, Բարտուղարի սեղանով, որուն կոնքած է Եր. Օտեան։ Գ. Զօհրապ, իր ծանօթ կեցուածքով, քիչ մը անդին ոտքի, մէկ ձեռքը տարաւորն գրպանը։ Անկիւն մը՝ Գաբրիէլ։

Ս. ՄԵՍՐՈՊ. - Յայտնի է ձեզ հաւաքոյթի նպատակը։ Շուտով կը հասնի երկիր առաքւած մեր տեղեկատուն եւ իր բերած փաստերուն լոյսին տակ, Ատեան կը ճշնի հասնի արդարագոյն վճիռին։ Մինչ այդ, պարտք կը զգամ

իշնջնել, թէ մեզ առաջնորդող միակ մտածումը պէտք է ըլլայ ճշմարտութիւնը։ Կիրքը, հատուածական ոգին, միւս աշխարհէն ոմանց մէջ ղեւ յամեցող դառնութեանց հետքերը պէտք է սրբուին... Ընդհ.՝ Դատախազի պաշտօնը յանձնուած է, ինչպէս պատշաճ էր, բոլորիդ ծանօթ Գաբրիէլին... Տիար Գրիգոր Զօհրապ սիրով կը ստանձնէ պաշտպան փաստաբանի եւ րախտաւոր դերը։ Պարագայ մը, որմէ զգոյշնելու պատճառ չունին կարծած մեղադրեալները, երբ իշնն, թէ մեր այս հանձնարեղ զաւակը երկրի վրայ իր բացառիկ մարտարութիւնը ի սպաս կը դնէր ոչ միայն անմեղներուն, այլ երբեմն արդարութեան ձեռքէն կը խրէր իրական ոճրագործները, եւ նոյնիսկ, իր գրականութեամբ, համակրանքի արժանի կ'ընէր պատժող արժան աւտակ կիները... (ցուցամատով լուր կը սաստ Զօհրապը իր անցեալ մեղքերուն համար, եւ կը շարունակէ, դառնալով փորձիւն)։... պատասխանատուութեան ամբողջ ծանրութիւնը կը նստի սակայն ձեր ուսին - ուղիղ պիտի ըլլար ըսել խղճմանը, տխրութեան իրաւունքները... Վրճեղ ղուր պիտի արժակէր, լսելէ ետք թերեւ ու դէմը... Նախագահի հանձնարանքն ցուցմունք կամ կարծիք մի՛ անկախէր, որովհետեւ ինձ համար սիրելի եւ հասարակ պէս բոլորը, բաւ է որ հայերէն խօսին եւ գրեն...։

ԵՐ. ՕՏԵԱՆ (մեկուսի) - Եղա՞ւ, Վարդապետ... Եթէ անգամ մը աշխարհով տեսնես եւ անարժիւղ լսել վարդ զըրւածներն ու խօսուածները հաւանքին կարծիքը փո-

խես...

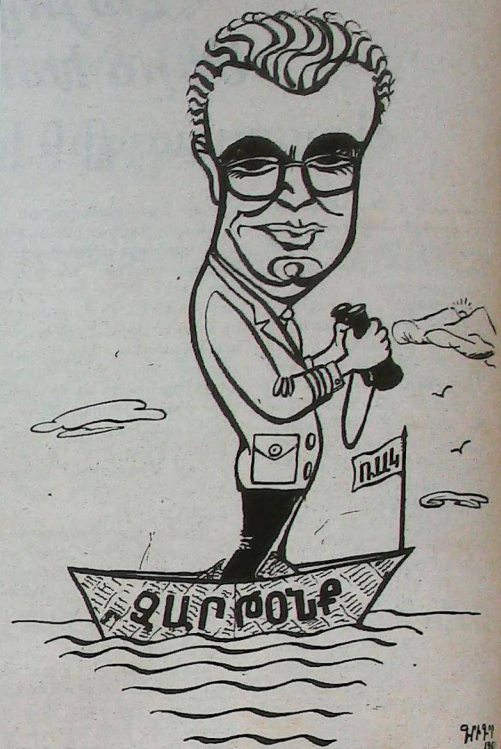
Ս. ՄԵՍՐՈՊ (չլսելու զարմելով) - Մենք, կամօքն Աստուծոյ երբ Հայկազեանց այրեանքն տառազրեցինք, ինչպէս պերճօրէն գիտցած է բացատրել մեր սիրեցեալ հոգեգաւաղ Ատոմ, ուրիշ նըպատակ հունէինք, եթէ ոչ փրկել մեր ազգը Հելլէններէն եւ հրապաշտ Պարսիկներէն դրացի... Երբ հայերը հայ ման, հայերէն կը խօսին ու կը գրեն՝ մենք վերջացած կը համարենք մեր առաքելութիւնը եւ կ'օրհնենք բոլորը հաւաքաբար, առանց երբեք նկատի առնելու թէ ո՛վ ինչ կը խօսի կամ կը գրէ... (սուր մայրամառ մը Եր. Օտեանին, որպէս անուղղակի պատասխան)։

ԵՐ. ՕՏԵԱՆ (շատ ցած, Սիւսանթոյի ակամջին) - Այս հաշուով, Համիտի բոլոր լրտեսները, մատնիչները, դաւաճանները որոնք հայերէն կը խօսէին ու կը գրէին՝ օրհնութեամբ-փրկութեամբ են... Երբանկացիք Հմայեակ Արամեանց...

Ս. ՄԵՍՐՈՊ (որ լսած է Օտեանի խօսքերը) - Ի կարգ, Երուանդ, վերջ տուր պարտաւերջութեան... Եթէ գտնուին մոլորեալ հայեր - եւ կան, աւա՛ղ - իմաստուն հայերուն կը մնայ ուղիղ ճամբու բերել, ունկամը կամ թիկամը... Հաւատալ չեմ... Ես պարզապէս իմ անձնական պարագաս է որ ուզեցի բացատրել, յայտնել իմ կատարեալ չգործութիւնս, որպէսզի ամէն անգամ ձեր վէճերուն մէջ իմ օճիւններս չըխառնէր...

ԳԱՐՔԻԷԼ (քարծր պոռտով) - Եղա՛ւ... Կու գա՛յ, Փանջուներն հասաւ...

ԸՈՒՆԵՐ ԳԵՐԱՄ ԱՌԱՐՈՆԵԱՆ

Զորս տարի առաջ մեզմէ յաւէտ կը բաժնուէր Ռամկապար Ազատական Կուսակցութեան ղեկավար տիրական դէմքերէն եւ Պէրուիթի «Զարթօնք» օրաթերթի երկարամեայ խմբագրապետ Ընկ. Գերսամ Աճարոնեան։

Անձեր կան որոնց անունը եւ համարը կը թաղուին ենթակային մարմինն հետ։ Կան նաեւ սակաւաթիւ դէմքեր, որոնց պայծառ դիմագիծը նոր շողով մը կը փայլի յետ մահու։ Տարիները ծառայեցին միայն աւելի յստակ, խոր քանդակելու Ընկ. Գերսամ Աճարոնեանի կուսակցական մեծ ղեկավարի դէմքը, որ անշեղօրէն ուղղուած մտաց Հայրենիքին, Արարատին եւ Ազգային Մեծ Երազին։

Իր մահուան շորորը տարեկիցին առթիւ այսօր կը հորատարակենք մեր ընկերով մէկ եղբիւնակարը Գրիգոր Բէսեփեանի կողմէ դժուած 1961ին։

ՊԵՅՐՈՒԹ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սահակեանի 60-ամեակի Յօդուածական Հանդիսութեան

Սահակեանի 60 ամեակի Յօդուածական Գործադիր Մարմինը կուգայ յայտնելու, թէ 1983 տարուան համար նախատեսուած յօդուածական ձեռնարկներու երարախիչ հանդիսութիւնը, որ լիբանանեան կեանքի անկալուն եւ անապահով պայմաններուն բերումով յետաձգուած էր, որոշած է կայացնել յառաջիկայ 14 Ապրիլ 1985, Կիրակի կէսօրէ առաջ, ժամը 10:30-ին, Ցախր Տէր Միջերեսեան սրահին մէջ։

Սահակեանի 60ամեայ յօդուածը կը վայելէ բարձր ճովանաւորութիւնը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վաղգէն Ա. Վեհափառին եւ Կիլիկիոյ Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբրիէլ Բ.-ին։

Յօդուածական Գործադիր Մարմինը արդէն ձեռնարկած է աշխատանքներու, ըստ արժանուրի եւ զեղարուեստական որակաւոր յայտագրով մը ներկայանալու համար հանրութեան 14 Ապրիլին։

ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ 60 ԱՄԵԱԿԻ ՅՈՐԵԼԵՆԱԿԱՆ

Պարզ վերաբերում է Բուհ-
նու Արքեպիսկոպոս Զատուրա-
կոյ «Արմենիա» օրաթերթի
խմբագիր Պետրոս Զանգե-
լի (Արմենիայի վերադիմացալ յոդ-
նու լույս տեսած է մի ուն Ա-
լեք Պետեան անունով: Ամե-
նայնգապա, Հայրենի դասա-
խոս պատմականորէն ճշգրիտ
եղրակացութիւնները ուղղ-
ւած են ընդհանրապէս Հատ-
ւած մը քանիցս կրկնուած
միայն ու դիտարկումը մտա-
յնութեան, բան թէ՛ որեւէ ան-
հատի: - ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՍ:

ձկն յօդուածին, որը լոյս է
տեսնել տոյն թերթի այս տա-
րայ Յունուարի 23-ին «Ո՛չ եղ-
բար» խորագրի տակ:

Մարզ գարմանքով եւ ակ-
տիւսանքով է կարողանալ յօդ-
ւածը: Իսկապէս անհաստատալի
են «Հիմնարկումներ»-ը, ո-
րոնցով խմբագիրը ջանք չի
խնայում «ապացուցելու», որ
ոռու ժողովուրդը մշտապէս
եղել է հայ ազգի թշնամին:

Մտնօթնանքը նրա փա-
տարկումներին:

ա. «1917-ին, ռուսները մեզ
միմակ զննեցին թուրքերու
դէմ»:

Նախ՝ տարօրինակ է հնչում
այս դատողութիւնը դաշնակ-
ցական կուսակցութեան ան-
դամ մի խմբագրի բերանում,
կուսակցութիւն, որը վաթ-
սուինից տարի անընդհատ
«ազատ անկախ Հայաստան»-ի
մասին է խօսում եւ սակայն
յանկարծ նրա մի խմբագիրը
մեղադրում է ռուսներին, որ
«մեզ միմակ զննեցին 1917-ին»:

Երկրորդ՝ յեղափոխուած
հարիւր յիսուն միլիոն ռուս
ժողովուրդը, որը տապալել է
գաղութական հսկայ ու ամենագոր
պետութիւնը եւ փառաբան-
ւած մի անկախ պետութիւն
տեսնելու համար, պէտք է արդեօք
իր այդ պատմական սխրագիծի
հրաժարուէ՞ր, որպէսզի...
հայերը մեծակ չմնային Ան-
դրկովկասում: Անհատա-
տալի չէ՞ միքէ նման միամիտ
դատողութիւն: Ճիշտ է,
1917-ին մեր կամքից անկախ
եւ մեր ուժերից վերանմախ-
տեսելի իրադարձութիւնների
հետեւանքով իսկապէս մեծակ
մնացինք թուրքերի դէմ,
բայց ոչ միայն 1917-ին, այլեւ
մինչեւ 1920 թուականի աշու-
նը: Եւ այդ մեծակութիւնից
Հայաստանը ազատուեց նո-
յն յեղափոխութեան յեղաշրջումով
միայն, Սովետական Հայաս-
տանի Հանրապետութեան
հռչակումով:

բ. Նոյնքան անհատալի է
խմբագրի յաջորդ մեղա-
դրումը, թէ՛ 1918-ին ռուս-
ները կնքեցին Բրեստ Լիտովսկի
դաշնագիրը:

Իրականութիւնն այն է, որ
Նոր Ռուսաստանը ներքուստ
կործանուած էր ֆալսագիտա-
կան ահեղ մարտերով, իսկ
արտաքին շրջապատուած օ-
տարերկրեայ բշտակի քանակ-
ներով: Այս ծանր պայմաննե-
րում էր ահա, որ մե ստիպ-
ւած եղաւ կնքելու Բրեստ Լի-
տովսկի դաշնագիրը, գեր-
զերմանական ուժերի յարձա-
նք մենքից ազատ մնալու հա-
մար, թէեւ, կարելի չէր փախ-
անց, Սովետական Ռուսաս-

տանը չեղեալ համարեց այդ
դաշնագիրը: Արդ, կարելի՞ է
միթէ մեղադրել Ռուսաստա-
նին: Կարծէ՞ք նրանք այդ դաշ-
նագիրը կնքած լինէին հենց
նրա համար, որ վնաս պատ-
նաւէին հայերին: Անհատա-
տալի չէ՞ միքէ մտածել, որ
Սովետական Միութիւնը իր
այդ ծանրածանր քախտորոշ
օրերին, կը կարողանար մա-
հուել կնքեց իր պայքարը վը-
տանգել... Ի սէր մեզ՝ հայե-
րիս: Ի՞նչ իրաւունք ունենք
սպասելու, որ այդ օրերին Սո-
վետական Միութիւնը առաջ-
նորդուէր ոչ թէ իր պետական
շահերով, այլ մեր ազգային
շահերով:

Նոյնը կարելի է ասել Սովե-
տական Միութեան վերաբեր-
մունքի մասին իրեն բշտակ-
արեւմտեան պետութիւնների
կնկալումը, Սեւի դաշնագրի
կնքման ժամանակ: Սովետա-
կան Միութեան վերապահ
դիրքը կապ չունէր հայկական
հարցի հետ:

գ. «Արմենիա» բերքի
խմբագիրը շարունակում է իր
շարադրանքը, յայտարարե-
լով, որ՝ «ռուսները բնաւա-
կան ուժերու հետ տապալեցին
անկախ Հայաստանի կառավա-
րութիւնը»:

Այստեղ արդէն մա ոչ միայն
տարօրինակ է, այլեւ՝ ան-
խիղճ, որովհետեւ իրականու-
թիւնն այն է, որ բնաւական
գործի հրամանատար Քեպուհ
Քարաբեկը 1920 թուականի
աշնանը յարձակուեց Հայաս-
տանի վրայ, հայկական գորգը
պարտութեան մատնեց, գը-
րաւեց Կարսը եւ մտաւ Այեֆ-
սանդրապոլ: Հայաստանի
Հանրապետութեան դաշնակից
անգլիացիները այդ օրերին
վրաստանում էին գտնուում
եւ անշուշտ կարող էին օգնել
Հայաստանին, սակայն նրանք
մտաւ մատին չսփեցին: Հա-
յաստանը ծնկի եկաւ եւ ըս-
տիպում եղաւ ստորագրել Ա-
լեքսանդրապոլի աղետալի
դաշնագիրը, որով Հայաստա-
նին մնում էր միայն 10.000
քառ. կիլոմ. հողատարածու-
թիւն: Նա փաստօրէն անձնա-
տուր էր լինում Թուրքիայի ո-
ղորմածութեանը: Այդ պահին
եր ահա, որ Հայաստանում
սկիզբ առաւ հայրենասերների
փրկարար շարժումը: Ռուսա-
կան քանակի օգնութեամբ նը-
րանք կասեցրին թուրքական
գորգերի առաջխաղացումը,
չեղեալ համարեցին Այեֆսան-
դրապոլի սեւ դաշնագիրը եւ
ապա մեր հայրենիքից դուրս
շարժեցին թուրք փաշայի ա-
կեաքներին: Ասել, թէ ռուս-
ները թուրքերի հետ տապալեցին
Հայաստանի պետութիւնը,
իսկապէս որ անխիղճութիւն է:
Նոյն ծուռ դատողութեամբ
յոյնները պիտի կարո-
ղանար յայտարարել, որ 1915
թուականին ռուսական գորգը
յարձակուեց վասպուրականի
վրայ եւ աւելի քան երկու հա-
զար հազար հայերին... ախ-
տրեց Ռուսաստան:

դ. Պետրոս Հանքանի միւս
մեղադրանքն այն է, որ Բ.
համաշխարհային պատերազ-
մի ընթացքում հայերը շուրջ
երկու հարիւր հազար գոն տը-

ւեցին «առանց ոչինչ շահե-
լու»: Սա եւս ծուռ դատողու-
թիւն է: Այո՛, Հայաստանը
նորային տարածութեան ի-
նաստով ոչինչ չշահեց (իրա-
կանում Միացեալ Նահանգնե-
րի պրեզիդենտ Տրումբնի մեղ-
քով), սակայն կարեւորն այն
եղաւ, որ Հայաստանը ՈՅԻՆՉ
ԶԿՈՐԾԻՆԵՐ ԵՔԷ ՎՈՂԱՅԻ Կ-
փերին սովետական կարեւոր
ընթացքով պարտութիւն կրեին,
այն ժամանակ Հայաստանը շատ
պիտի կորցնէր, հաւանաբար
քննադատուէր իսկ թուրքակա-
ն քանակների հարուժմանը
ներքոյ, որովհետեւ ու պատ-
րաստ պատմում էին Վոլգայի
ափերում մղուող կռիւների
բիւրքին: Բարեբախտաբար այդ
մեծ վտանգից ազատուեց մեր
երկիրը շնորհիւ սովետական
քանակների յաղթանակի:

Հայ ժողովրդի պատմական
շահը այն եղաւ, որ ոչինչ չը-
կորցրեց, մինչդեռ քաղաք-
պատիկ գոհեր տուեցին պա-
տերազմող այլ փոքր ժողո-
րդայնորդ նոյնպէս առանց ո-
չինչ շահելու, ինչպէս օրի-
նակ՝ Յունաստանը եւ Հարա-
բայական: Աւելին, յաղթող
մեծ պետութիւններ, օրինակ՝
Անգլիան եւ Ֆրանսիան, ո-
րոնք հսկայական գոհեր տը-
ւեցին, ոչ միայն ոչինչ չըշա-
հեցին, այլեւ պատերազմից
անմիջապէս յետոյ սկսեցին
կորցնել իրենց գաղութները
մէկը միւսի հետեւից:

Այս բոլորից տեղեակ չէ՞
արդեօք Պետրոս Հանքանի:

ե. Եւ վերջապէս յօդուած-
գիրը մի քիչ ծաղրական տո-
նով մեղադրում է Սովետա-
կան Միութեանը, թէ իր փոր-
ձեր է անում սփրջաշնչել
այժմեան Թուրքիային, օրի-
նակ բերելով վերջուս վարչա-
պետ Տիխոնովի կատարած ա-
յցուրդները Անկարա: Այս
առթիւ «Արմենիա»-ի խմբա-
գիրը ինքեալու ու լիարժեք
յայտարարում է. «Ո՞ր կը
մնայ ռուսական քարեկամու-
թիւնը»:

Ահա միամիտ մի դատողու-
թիւն եւս:

Նախ՝ կրկին յիշեցնեմք, թէ
մօտ երեք հարիւր միլիոն ըը-
նակչութիւն ունեցող Սովե-
տական Միութիւնից ի՞նչ ի-
րաւունք ունենք սպասելու,
որ առաջնորդուի մեր միմու-
նար ազգի շահերով:

ԵՐԿՐՈՐԴ՝ ՅԱՅՏԻՆԵՐ ԵՒ ՈՐ
ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՎԱՐՁԱՊԵՏՈՒ ՄԵՏԵԼՈՒ
ԹԻՒՆԸ ՈՅ ՄԻ ԱՐԴԻՒՆԻՔ
ԶՆՈՒՆԵՐ ԵՒ ՍԵՂՄ ՄԱՍԻՆ
ԶԶՐԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ՈՅ ՄԻ
ՊԵՏՈՏՈՒԿԱՆ ԶԱՂՈՐԴԱ-
ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ: (Ընդգծումը՝
մեր կողմէ: Ս.)

Երրորդ՝ եթէ իսկապէս մի
Համաձայնութիւն գոյանար,
եւ ամերիկեան ռազմական-
ներն ու հրթիռները վերաց-
ւէին Թուրքիայից, դա, «Ար-
մենիա»-ի խմբագրի կարծի-
քով, լա՛ւ կը լինէր, թէ՞ վատ
Հայաստանի համար, ապազա-
նաւոր մի նոր աշխարհա-
տի պարագային:

Համաշխարհային Բ. պա-
տերազմին Հայաստանը այն
քախտաւոր փորձառութիւն-
ունեցաւ, որ Թուրքիան, Հա-
րապակ Հիւսիսէն Եւ Յիւսիս-
արեւմտէն Հայաստանը քր ծա-
ւաւ:

պենի ճնշումներին, խորա-
մանկօրէն անընդհատ խոս-
տացա յարձակուել Սովետա-
կան Միութեան վրայ, բայց
հետադարձութիւնն ունեցաւ
սպասելու Վոլգայի ափերում
մղուող մարտերի աւարտին:
Եւ երբ տեսաւ սովետական
գորգերի յաղթանակը, խելօք
իր տեղը նստեց ու պատերազ-
մի աւարտից մի քանի օր առաջ
պատերազմ հռչակեց Գերմա-
նիայի դէմ, հակառակ որ ամ-
բողջ պատերազմի ընթացքում
ինքն իրեն ցոյց էր տուել իր-
քեւ Հիտլերի բարեկամ:

«Արմենիա»-ի խմբագրի
յօդուածի եղրակացութիւնը
հետեւեալն է. որ ռուսները հա-
մար շահերը անտեսել են կա-
մուտը իրենց յաղթանակի
հետեւ: Եւ իրենց ազգա-
յին շահերով: Այդպէս վար-
ւել են նաեւ այլ պետութիւն-
ներ: Հետեւաբար՝ «Ո՛չ, եղ-
բարք, ո՛չ, օտարներէն չկա-
յոյա»:

Այս եզրակացութեամբ յօդ-
ւածագիրը երեւի ուզում է աս-
նել, թէ քանի որ օտարներից
յոյս չկայ, ապա պէտք է ապա-
կնենք մեր սեփական ուժե-
րին «մեր քանիքն էլ կանեն
նրանց շան սատակ» կարգա-
խօսով:

Ահա այս է Պետրոս Հա-
նքանի ֆաղափական դաւանա-
մը:

Կարծում ենք, որ վերջին
աւելի քան հարիւր տարիների
մեր ազգի պատմական փորձը
եւ մեր գլխին եկած ահաւոր
փորձանքները չեն բոյա-
տում, որ խելից գլխին որեւէ
հայ մարդ, առաւել եւս ֆաղա-
փական ողջմտութիւն ունեցող
հասարակական մի գործիչ,
կարողանայ առաջնորդուել
վերջինչալ դաւանմանով:

Թէ՛ մեր ազգի եւ թէ՛ այլ
փոքր ազգերի պատմական
փորձը յստակ կերպով բացա-
յայտում է հետեւեալ եզրա-
տարիւնները.

Խորհրդային Միութիւնը Ռազմական Օղակայան Կը Շինէ Թուրք Եւ Սուրիական Սահմանին Վրայ

Թուրքիայի քաղաքական սահ-
մանին մօտ, ռազմապահպան-
օղակայան մը կը կառուցուի
Խ. Միութեան կողմէ, որուն
չինարարական աշխատանքնե-
րը սկսած էին միջոց մը ա-
ռաջ:

Օղակայանը, որ կը շինուի
Թուրքիան սահմանին հարիւ-
քառասուն քիլոմէթր հեռաւո-
րութեան վրայ, կը գտնուի
Մարտինի գիմաքը, Գամիշլիի
շրջանը եւ պիտի օգտագործը-
րէ զինուորական նպատակնե-
րու համար:

Միւս կողմէ, կը հաղորդուի
թէ Ամերիկեան իրտիկ արքան-
հայնեղ չ'աւտատամ են գո-
րովքը, որ յայտնաբերուած էր
Եւ Միւսի կողմէ:

ա. Երբեք չպէտք է ակնկա-
լել, որ որեւէ օտար մեծ պե-
տութիւն կարող է իր ազգային
գերագոյն շահերը անտեսել ի
սէր հայ ազգի: Աշխարհը մեր
ազգի շահերով չի կարող ա-
ռաջնորդուիլ. ամէն անգամ,
երբ այդ միամտութիւնն ու-
նենանք, պիտի ընկնենք յու-
սախարութիւնների անդուն-
դը:

բ. Որեւէ փոքր պետութիւն
պէտք է ֆաղափական իմաս-
տութիւնը ունենայ փնտնելու
եւ գտնելու մի մեծ ու հզօր
պետութիւն, որի շահերը հա-
մարկնեն (ամբողջապէս ան-
հրմարին է, որ համարկնեն)
իր ազգային շահերին եւ դառ-
նայ այդ պետութեան դաշնա-
կիցը՝ ապահովելու համար իր
անվտանգութիւնը, իր գոյու-
թիւնը, իր խաղաղութիւնը եւ
իր տնտեսութեան ու ազգային
մշակութիւնը գարգացումը:

գ. Այդ մեծ պետութիւնը
պատմականօրէն հայերիս հա-
մար հանդիսացել է ռուս ժո-
ղովուրդը՝ սկսած 1825 թը-
րականից: Չտեսնել ու չըհաս-
կանալ այս իրողութիւնը, առ-
նորակա ֆաղափական կուրու-
թիւն է: Հետեւաբար, անըմ-
բռնելի եւ մեղադրելի ոչ
թէ մեր ժողովուրդի մէջ տի-
րող ռուսախորութիւնն է կամ
խորհրդայնախորութիւնը, ո-
րը բխողութեամբ է նրա առողջ
քննադից, այլ յօդուածագրի
ոչնչով չիմաստորուած ռու-
սախորութիւնը:

Անհատալի է, այո՛, եւ
շա՛տ ցաւալի:

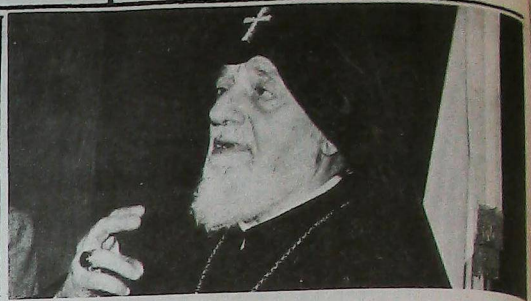
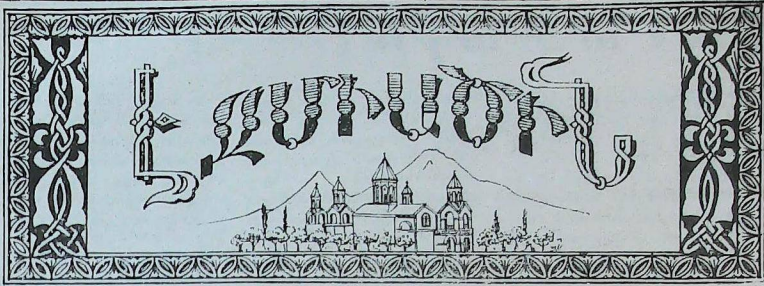
ՊԱՐԳԵԻ ԾԱՀԲԱԶԵԱՆ
ԴԱՍԱՆՈՍ
Ս. ԷԶՄԻԱՍԻՆ
ՀՈԳԵՆՈՐ ԶԵՄԱՐԱՆԻ

ԷԶՄԻԱՍԻՆ,
15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1985թ.

յոյններ յիշեալ գաղտնի օ-
ղակայանին, որուն յուսար-
կարներն ալ առած են յստակ-
օրէն:

Ըստ Արեւմտեան աղբիւ-
րներու եթէ չիմտութիւնը աւար-
տաւ, ամենամեծ փոխադրակա-
նաւորականներն ու ամենէն
արդիական ուղարկուող օդա-
ւերը կ'ուրաւ պիտի կարենան
էլը հետաքրել ու թռիչք առնել
այդ օղակայանէն:

Կը հաղորդուի, թէ յիշեալ
օղակայանին մէկ մասը կը
գտնուի լեռներու տակ, զորս
փորած են եւ մեծ ուշադրու-
թեամբ բոլոր զետեղումները
ծածկուած հետաքրքիր աշխե-
նէ:
amodurmo

Ճորն Տեօֆէնեան Կ'արժանանայ Վեհափառ Հօր Գնահատանքին

ՄԵԾԱՅԱՐԳ ՏԻԱՐ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ ՃՈՐՃ ՏԵՓԵ-
ՄԷՃԵԱՆԻՆ ՀԱՐԱԶԱՏ ՈՐԴԻՈՑ ՄԱՅՐ ԱԹՈ-
ՌՈՑ ՍՐԲՈՑ ԷԶՄԻԱՆԻ ՈՂՋՈՑԸ ՀԱՅՐԱԿԱՆ
ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ:

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՍ

Նոր Տարւոյ այս յուսարացին հայ ժողովուրդի քրիստոնէական հաւատքի պատմական կենդանի Սուրբ Էջմիածնից Ձեզ ենք բերում Աստուծոյ օրհնութիւնը եւ Մեր սրտից բը-
խած ամենաքնքիւ մարգարէները, որ միշտ քաջադուրս եւ Ձեր
անձնաւորութիւնը յատկանշող շինարար եղանակով եւ բարո-
յական ոգեշնչումներով շարունակէ Ձեր առաքելութիւնը
ամերիկեան մեծ ժողովրդին ծառայելու ճանապարհին:

Իրբեւ Հայրապետը ու առաջին պատառը Հայ եկեղեցու,
հպարտ ենք յոյժ եւ ուրախ, որ Դուք, հայ բարեպաշտ ընտա-
նիկի գաւառ, բարձրացել էք աստիճան առ աստիճան եւ հա-
ւել Դաւիթբորձի ճանապարհով պատուաբեր կոչուումին:

Այս առթիւ մարդում ենք ման Ձեզ՝ Սուրբ Հոգու խաղա-
ղարար մեղմեամբ, որ Ձեր պատասխանատու դիրքերից,
Ձեր արդար խղճով առանցողութեամբ, Ձեր նպատը բերէք ի
պահպանումն եւ յարապակցումն աշխարհի խաղաղ գոյակի-
նակի, որ աղերսն է մեր օրերի բոլոր ազգութիւնների, եւ
մանաւանդ հայ ժողովրդի, որ իրբեւ հետեւում է իր երկրի
աշխարհագրական դիրքի, դարեւ շարունակ բատերաբեմ է
եղել դրացի աւելի հզօր պետութեանց միջեւ պատերազմնե-
րից ի վեր պարունակել է խաղաղ ու պայտօղ, միջակայ վերա-
շինութեան վերելքով, ազգային մշակութիւն ծաղկումով ու ե-
կեղեցական կեանքի ճառագայրումով:

Թող Տերը պահի մեր Մայր Հայաստանի ժողովուրդն ու
համայն մարդկութիւնը նոր պատերազմների արհաւիրեն-
քից:

Թող 1985 տարին լինի աշխարհի մեծ ու փոքր ազգերի հա-
մերաշխարհեան, գործակցութեան ու շինարար յառաջդի-
մութեան տարի:

Մնում ենք աղօթող արեւաշուրթեան եւ ընտանեկան եր-
ջակցութեան համար:

«Երանի խաղաղարարաց, զի նո՛ւա Որդիք Աստուծոյ կո-
չեցցին» (Մատթ. Ե. 9): Ամէն:

ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուա կողովակ ի 24 Յունուարի
1985 Փրկչական ամի,
եւ ի տումարիս Հայոց Մեկնի
ի մայրաքաղաք Սրբոյ Էջմիածնի:
Հմբ. 1340

Եղեռնի 70-րդ Տարելիցին Առթիւ

Ի գիտութիւն եւ ի մխիթա-
րութիւն մեր Առաքելական
Մայր եկեղեցու եւ Համայն
Հայ Հաւատացեալ ժողովուր-
դի, այսու հաղորդում ենք որ
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս
Տ.Տ. Վազգէն Ա. Հայրապետը
սոյն ամսի 18-ին յղել է նա-
մակներ բոլոր եկեղեցիների
պետերին եւ եկեղեցիների
Համախաբարհային խորհրդին ի
ժրնեւ, Հայոց ցեղասպանու-
թեան 70-րդ տարելիցի առ-
թիւ, հետեւեալ բովանդակու-
թեամբ՝

«Հայաստանեայց Առաքե-
լական մեր եկեղեցին, իր հո-
գեւոր պատասխաններն ու հա-
մայն մեր հաւատացեալ ժողո-
վուրդը ի Հայաստան եւ ի ըս-
փիւս աշխարհի, այս տարի
Ապրիլի 24-ին ոգեկոչելու են
եօթանասնամայ տարեդարձը
1915-ի հայկական ցեղասպա-
նութեան, գործադրուած Օս-
մանեան կայսրութեան երրա-
հանգով, որին գոհ գնաց Ա-
րեւմտեան Հայաստանի (Ա-
նատոլիա) շուրջ երկու միլիոն
հայ քրիստոնէայ ազգամեակ-
չութիւնը, այդ բուռն մասն
տասնեակ եպիսկոպոսներն ու
բազմաթիւ քահանայներն ու
հայ քրիստոնէայ ազգամեակ-
չութիւնը: Հրկիզուեցին ու
խանութեան մօտ հազար
հայկական պատմական վան-
քեր ու եկեղեցիներ կառուց-
ւած 5-19-րդ դարերի ընթաց-

քում, կորստեան մատուցու-
ցին անհաշիւ եկեղեցական
սրբութիւններ, հին ձեռա-
գրքեր, սրբանկարներ, բոլորը
պատմական ու գեղարուես-
տական արժէք ներկայացնող:

Հայաստանում եւ հայ ըս-
փիւսի տարածքի վրայ գոր-
ծող բոլոր հայկական եկեղե-
ցիներում, Ապրիլի 24-ին կա-
տարուելու են սուրբ պատա-
րագներն ու հոգեհանգստեան
արարողութիւններ՝ աղօթելու
1915-ի ցեղասպանութեան ան-
մեղ զոհերի հոգիների հա-
մար, հայեցով բարեգութիւն
Աստուծոյ որդիութիւնն ու ար-
դարութիւն: Այդ օրը աղօթե-
լու ենք մասն համայն աշխար-
հի խաղաղութեան համար,
որպէսզի այլեւ երբեք եւ ոչ
մի ազգի կեանքում չկրկնուին
նման ողորդութիւններ:

Սոյն Տեր գրով եղբայրա-
կան սիրով ի Բրիտանո ղի-
մում ենք Ձերոյ Սրբութեան,
որ Ձեր աղօթքներում յիշէք
1915-ի հայ նահատակներին
եւ Ձեր բարձր հեղինակու-
թեամբ, Ձեր արդար ճանը լը-
սելի դարձնէք մեր օրերի աշ-
խարհին, որ միշտ կարիք ու-
նի Ձեր մխիթարչի ու յուսա-
դիրչ պատգամներին:

Կը կամենայինք Ձեզ հաւա-
տացելու մասն, որ մեր ազգի
մեծ որոնքագութիւնը ոգեկոչե-
լիս, հետեւ է մեզանց բըճա-
մանքի ոգին կամ մատուցող
ծայրայեղ արարէներ: Մեր
միակ հոգեկան մղումն է՝ ա-
ղօթել մեր երկու միլիոն զո-
հերի հոգիների համար ու ար-
դարութիւն հայցել: Մտա-
ցութեան տալ անցեալի ող-
բերգութիւնները՝ պիտի ըն-
շանակել տկարացնել, մը-
թաւել մարդկութեան յիշո-
րութիւնը, պիտի նշանակէր
եղծել պատմութիւնը, պիտի
նշանակէր խաղանքի նշար-
տութիւնը ու խիղճաւոր անել
արդարութեան ճանը, պիտի
նշանակէր նախապարի հարթի
ապագայ նոր աղետների ու

ցեղասպան ողորդների:

Անցեալի ողորդութիւննե-
րի անհաշտ դատաստան-
պատմութեան տխուր դէպ-
քի նշարտութեան քաջապա-
տումը, արդարութեան ձեռն-
բարձր ու ազատ շնորհակա-
նատիւնը, որ իր անհաշտ
անհաւուր հիմքերը մի մեծ
աշխարհի կառուցման, ու
անխտիր բոլոր ազգերի գը-
րակները պիտի հասնեն այն
փրկարար գիտակցութեան
թէ գաւառներն են միեւնոյն
Աստուծոյ, թէ քաղաքներն
են միեւնոյն մարդկային աշ-
խարհին միեւնոյն երկնա-
մարի տակ եւ որ բոլորը ունեն
միեւնոյն ճակատագիր:
Մարդու ճակատագիր, ազգո-
րիւնների ճակատագիր, աշ-
խարհի ճակատագիր, կազմ-
այսու մանաւանդ, կազմ-
են մէկ միաձոյլ իրողութիւն
մէկ հրամայական մէկ առա-
քաչ: Այդ գիտակցութեան
միայն, այս աշխարհի մարդիկ
պիտի կարողանան միասնա-
աղօթել անտիվ՝ «Հայր մեր
յերկինս ես, սուրբ եղիցն ա-
նուն Բն, եկեղեց արքայու-
թիւն Բն, եղիցին կամ Բն
որպէս յերկինս եւ յերկրեւ:
Այն ժամանակ միայն երկրի
վրայ պիտի լինի «Խաղաղու-
թիւն եւ համութիւն ի մար-
դիկ», այն ժամանակ միայն
մարդիկ, որպէս խաղաղարար-
ներ, արժանի պիտի լինեն
կոչուելու ժողովրդի Աստուծոյ:

Յարգալից սիրով մարդուն
ենք Ձերոյ Սրբութեան, մը-
տասնեւ առողջութիւն եւ ճա-
ռագայրութեամբ Ձեր հոգեւոր
նախնութեան Ձեր սուրբ եկե-
ղեցում եւ համայն աշխար-
հում խաղաղութեամբ:

«Այլ Աստուած յուսոյ ի ա-
րացէ գնձ պահանջ խնդրե-
քեմար եւ խաղաղութեամբ
ատանելու ձեզ յուսով գորու-
թեամբ Հոգւոյն Սրբոյ» (Հմ-
րում. ԺԵ. 13): Ամէն:

ԴԻԻԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՐԻ

22 Յունուար 1985-
Ս. Էջմիածին

ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ
ՃՈՐՃ ՏԵՓԵՄԵԱՆ

BAILE DE CARNAVAL
Organiza: J.U.C.A.
Sábado 9 de Marzo 21:30 Hs.
en la
Casa de la Cultura Armenia
Buffet Típico
Concurre con su familia!!!
Cánnir 1170 Capital

RIGAR'S
Cubano en exclusión

GALICIA Y RIO DE LA PLATA
Compañía de Seguros
Bartolome Mitre 777 7° "B" T.E.: 566-7073 - 49-1886/1942
Garantiza asesoramiento integral sin cargo
para toda la colectividad armenia, a través de:
SEGUROS LAMAS

Թրքական Կառավարութեան Վարչամեքենան Լծուած է Հակազդելու Եղեռնի 70-րդ Տարելիցի Առթիւ Ամէն Հայկական Նախաձեռնութիւն

Թուրք Դեսպան Շիւքրի Էլեֆտաղի Նամակը Ամերիկացի Ծերակուտականներուն

Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ դեսպան Շիւքրի Էլեֆտաղ Գոնկըէսմէններուն յղած իր երկար նամակը կը սկսի ահաբեկութեան ծանօթ յանկերգին յիշեցումով: Դեսպանը կ'ըսէ թէ «Միջազգային ահաբեկութիւնը վնասեցնելու մեր միասնական դատը կրնայ վտանգուիլ յառաջիկայ շաբաթներուն: Հիմա այնպէս կ'երեւի որ Գոնկըէսի կարգ մը անդամներ բանաձեռնը պիտի ներկայացնեն «Յիշատակի Օր» նշանակելու եւ Օսմանեան Կայսրութեան արեւելեան Անատոլիոյ շրջանը 70 տարիներ առաջ հայերու «ցեղասպանութիւն» մը հաստատելու համար»:

Թուրք դեսպանը ապա կը յիշեցնէ Վէլ թուրք դիւանագէտներու եւ իրենց ընտանիքին անդամներուն սպանութիւնը հայ ահաբեկներու կողմէ: «Երբեք, անոնց կողքին, «եւրեանուն անմեղ անցորդներու» մահը եւ երկու հարիւր ուրիշ վիրաւորեալները: Իւրաքանչիւր անգամին ալ ահաբեկները իրենց վրէժխնդրութիւնը կը յայտնեն «ենթադրեալ» ցեղասպանութեան մը համար, երբ եօթնասուն տարիներ առաջ սպանուածները ծնած էին»:

Այն պարագային երբ ամերիկեան Գոնկըէսը հաստատեց սպանութեանց տուն տուող «պատրուակը»՝ կ'ականհարէ միջազգային ահաբեկութեան դէմ տարուած «միացեալ ճաշկատ»ի ճիգերը: Իսկ անցեալ տարի 98րդ Գոնկըէսին կողմէ նման բանաձեռնը բռնադատեալ:

Լուս փորձը «մեծ զայրոյթ» մը յառաջացուց բովանդակ թուրքերոյ մէջ:

Թրքական մամուլը, կ'աւելցնէ իշխող, մասնաւորաբար կը նկատէ թէ Հայկական «ենթադրութեանց» զօրավիշ կանգնել հաւասար է ուժ տալ թշնամի ուժերու որոնց նըպատակն է Թուրքիոյ բաժանումը - մեծ վտանգը՝ որուն դէմ ՆԱՌՈՒ ննիթադրուած է զայն պաշտպանել:

Ամերիկեան պետական մարդիկ, ինչպէս Պաշտպանութեան ենթա-Գործողութիւնը կ'ըսէ իրենց «ԱՍԱԼԱ»ի նման Հայկական ահաբեկչական կազմակերպութիւններու յայտարարած նպատակն է Թուրքիոյ արեւելեան շրջանէն հողեր անշտով զանոց կըրցելու համար Հայաստանի Սոփետական Հանրապետութեան»:

Զարմանալի չէ ուրեմն որ Հայաստանի բանաձեռնը զայն «Թուրք ժողովուրդին ամենազգայուն մասին»: Ուստի վրայ դու պէտք է աւելցնել այն կէտը, թէ Գոնկըէսի շատ մը անդամներ սկսած են պատմութեան սխալ մեկնաբանութեան մը տեսութիւնը ընդգրկել: Ապա, թուրք ցեղասպանութեան մը ստույլը «փաստել»:

Հայկական «ենթադրութիւնները ցոյց տրուած են իրականութեան» կողմէ որպէս «Հայերու կողմէ ըմբոստացումի հետեւանք»: Հայերը, որոնք Օսմանեան քաղաքացիներ էին, կ'ուզէին միայն հայերէն բնակուած երկիր մը

հիմնել արեւելեան Անատոլիոյ այն շրջանները, որ մեծամասնաբար ու-Հայերէ բնակուած էր: Իրենց ըմբոստութիւնը զրոյցուած եւ պաշտպանուած էր Զարական Ռուսիոյ կողմէ, որուն բանակները կ'արշաւէին Օսմանեան Թուրքիոյ Արեւելեան շրջանը»:

Թուրք դեսպանը նամակին կը կցէ «յաւելեալ նիւթեր» որոնք իրողութեան պատմական երեսը ցոյց կուտան: Կ'ըսուի նաեւ թէ տարակարծութիւններու մասին կարելի է վիճարկել, պայմանով որ «անկողմնակալ» ուսումնասիրողները ըլլան պատմական աղբիւրները Հայկական թուրքերը: «Այստեանցիկ, 20րդ դարու սկիզբի պատմութեան ֆինուրիւնը չի նշանակել դաշնակցի մը կտրուկ ամբաստանութիւնը եւ դատաւարտութիւնը յիշակալութեամբ մը, որ խնամքով կը սնուցանուի ամեն կողմէ՝ որոնք կ'ուզեն ամէն գնով ուժը չլքեն իրենց տոհմիկ ինքնութիւնը»:

Եւսմակը կը վերջնայ թաւուն սպառնալիքով մը թէ Բանաձեռնուն նպատակը քրէականութիւնը կրնայ երկու երկիրներու ժողովուրդներուն յարաբերութեանց իշխանական դարձման հարուած մը, ժամանակի մը՝ երբ մեծագոյն պատճառը կայ միասնական ճակատ մը յայտարարելու համարակազմ դատի մը համար:

ԵՐԵՒԱՆ

Քո Զաւակներն Ենք

(Սփիւռփախուրթեան
թեմա Քայլերգ)

Երիտասարդու-

Օգոստոս 20-30 երեւանի մէջ տեղի ունենալիք Սփիւռփախուրթեան Գաղատեանի պաշտօնական երգը ներդրուած է «Քո Զա-

ւակներն Ենք» երգը, զոր ամէն մասնակից պարտի գիտնալ եւ երգել: ՈՅՈՒՔ՝ Վահագն Դաւթեանի եւ Երաժշտութիւն՝ Էտկար Յովհաննիսեանի:

Անեղ հողմերով քեզանց գատուած
Քո գաւակներն ենք, երկիր Հայաստան
Դու մահից փրկուած, չարից ազատուած
Խորհուրդ մեր խորին, մեր ոգու ոստան:

ԿՐԿԵՐԳ

Քո ձեռքերի մէջ մուրճն է կերտողի
Քո աչքերի մէջ լոյսն յարութեան
Ուխտաւորներն ենք մեզ քո սուրբ հողի,
Կամաւորներն ենք մեզ քո խաղաղութեան:

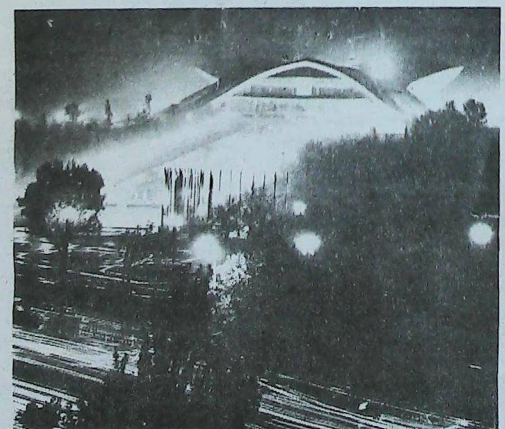
Որտեղ էլ լինենք, Հայոց լեռներից
Կանչում ես դու մեզ, ձայն երաշագործ,
Դու սէր առաջին, դու վերջին մեր իղձ,
Համայն հայութեան սրբութիւն սրբոց:

ԿՐԿԵՐԳ

Քո երաշալի վերածնութեան
Լոյսն է մեզ համար զօրակից ու սիւն
Մեր շրթունքներին երգումի մամ
Կենքի յաւիտ Մեքայեան լեզուն:

ԿՐԿԵՐԳ

(Զայնանիչերու՝ (նօթաներու) համար դիմել «Սարտարապատ»ի խմբագրութեան)

ԵՐԵՒԱՆԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ ՄԱՐԶԱՀԱ-
ՄԱԼԻՐԻ ՇԷՆՔԸ, ՈՒՐ ՏԵՂԻ ՊԵՏԻ ՈՒՆԵ-
ՆԱՅ ՓԱՌԱՏՈՐԸ

...Իսկ Նիւ Եորքի Թրքական Միութիւնները Միասնական Ծակատ Կը Կազմեն Հայոց Դէմ

Նիւ Եորքի նահանգային ասամաններուն մէջ գործող Թրքական 17 միութիւններ ու կազմակերպութիւններ որոշած են միացեալ ծակատ մը կազմել Հայկական նախաձեռնութեան դէմ, 24 Ապրիլի Իւրիւն «Յեղատպանութեան Զոհերու ոգեկոչման օր» նշելու միտող:

Երբ որոշած են այդ նպատակաւ իրենց միջեւ կազմել դաշնակցութիւն մը, ուժերու միացման համար, քանի որ

«յայտնի կ'ըլլայ թէ Ամերիկեան իշխանութիւններ անկաւորող պիտի լինան արգելելու Հայկական այդ նախաձեռնութիւնը, որ օրակարգի վրայ եկած է մեծ թիւով գոնկըէսմէններու եւ ծերակուտականնե-

րու զօրավիշն ու գործակցութիւնը ապահոված»:

Կը հաղորդուի, թէ կազմուած է «Թուրքիան Մանօթացնող եւ Ժողովրդային Յարաբերութեանց Մարմին» մը, որ Թուրքիան ու Թուրքերը պիտի ծանօթացնէ Ամերիկացիներուն, որոնք զօրեթէ ոչինչ զիտեն այդ մասին եւ եթէ բաներ մըն ալ իմացած են, դիտուին ներհակ են ճշմարտութեանց»:

Յիշեալ կազմակերպութիւն-

Մոռցուածը

Այդ երիտասարդը կը կոչուի Մանուէլ Վարդապետ Երկաթեան:

Վատահամ որ ընթերցողներուն իշխողութեան մէջ տակաւին կը յամենայ այդ երիտասարդ հոգեւորականին պատմութիւնը:

Ան փոքր տղայ մըն էր, երբ Պոլիսէն ներս տարուելէ եկաւ իր-րեւ սան Հայոց Պատրիարքութեան Կարեւորներին: Հայկ կը կոչուէր: Թուի, անհանգիստ, քիչ մը զգային, խելա՛ցի ուսանող մըն էր, սիրտան բոլորէին: Կարեւորներէ ժառանգաւորաց հնգամայր չըր-ջանը Հասարակած՝ փափաքե-ցաւ Պոլիս վերադառնալ վերջ-նականապէս:

Չինք երուսաղէմ պահելու մեր յորդորները անկտիւ մը-նացին: Եւ որ մըն ալ պայտը-սակը չալակեմ մենկեցաւ:

Բանի մը տարի ետք Պոլսոյ մէջ կուսակրօն բաժնայ մեռ-նաղէմ Հասարակածը՝ ուր իրեն վտանգուեցաւ Կարե-վանքին փոխանցութիւնը: Այդ օրերուն երուսաղէմէն հեռացած ըլլալով, ուրիշներէ կը լսէի իր մասին: Հասարա-տումները միշտ զրական էին, եւ իրեն վտանգուած էր Թուր-քիայէն Հայ ընդունակ աշա-կերտներ ընտրելու գիտար ու պատասխանատու պաշտօնը: Արաբ-հրեայ 1967ի պատե-րազմէն ետք, երուսաղէմ ան-ցած ըլլալով հրէական իշխա-նութեան տակ՝ յարաբերու-թիւն չունէինք արաբական զբաղի երկիրներու հետ՝ ուր-կէ առաւելաբար կուգային Կարեւորներ ուսանողներ, Պատրիարքարանի ստիպելու իր Թուրքիայէն գտնելու իր ժառանգաւորները: 1967ի Սեպտեմբերին երուսաղէմ հասաւ տղոց առաջին խումբը, եւ յուզումով տեսանք որ ե-կողներէն ոմանք Պիլիկէն էին, Սասունի գիւղերէն, Ա-րարիկէն, կամ հետաւոր Տիգ-րանակերտէն վաթ՝ Երեւանի հայաբնակ եւ ասորաբնակ գիւղերէն: Այսպէս, ամէն տարի կանոնաւորաբար ուսա-նողներ սկսան հասնիլ երու-սաղէմ, որոնցմէ շատ քիչնր՝ Պոլսէն:

Հայկ երկաթեան այդ քիչե-րէն էր:

1980 Հոկտեմբերին, Թուր-քիոյ մէջ զինուորական պե-տական բռնադատման ա-միս մը ետք, երբ վեց-եօթ նոր ուսանողներով Պոլսոյ Եւր-բօյի օդակայան գացած էր՝ երուսաղէմ վերադառնալու, ձերբակալուած էր ոստիկա-նութեան կողմէ: Տղաքը քանի մը օրէն ազատ արձակուած էին առանց բացատրութեան, իսկ Մանուէլ Վարդապետ Եր-կաթեան արգելափակ մնաց անձամբ տեղ մը: Ամիսներ շարունակ, հակառակ դե-մումներու եւ ճիգերու, կարե-լի չեղաւ գիտնալ թէ ի՞նչ յան-

ցանքով կ'ամբաստանուէր ան:

Յետագային ըսուեցաւ թէ անոր յանցանքն էր Երուսա-ղէմի մէջ իրեն պատկանող շուրջ Արքեպիսկոպոս անուանած ըլլալը: Այսքան յիմար զըր-պարտութիւն մը յուշով թուր-քերուն իսկ կողմէ մէկ կողմ նետուեցաւ, եւ փոխարէն ըս-ւեցաւ թէ հազարաւոր տղա-րներ դռնուած էին վրան: Այս զրպարտութիւնն ալ հերքուելէ ետք Հայոց Մանուէլ ամբաս-տանուեցաւ «Երեւակայական» Հայաստանի մը բարոյն ու անարեւելական գործունեու-թեան վերաբերեալ թուրքեր-ն եւ յեղափոխական երգերու ձայների դեր ունենալու յան-ցանքով:

Հայութեան լուսնեան հո-վանիւնն տակ Մանուէլ Վար-դապետ դիւտուրական աշա-կանի առիւն հանուեցաւ, այս վերջին եւ ծիծաղելի զըրպար-տութեան համար յանցաւոր նկատուեցաւ եւ 14 տարի բան-տարկութեան դատաւարուե-ցաւ: ան յաւելեալ չորս տա-րի ալ բռնի աքսորի եւ տնա-գիւղի պիտի ենթարկուի Թուր-քիոյ արեւելեան նահանգնե-րուն մէջ:

Մանուէլ Վարդապետի ձեռ-բակութիւնն ետք բանտ տարուեցաւ նաեւ Պոլսոյ Ա-ւետարանական համայնքի հայ բարոյներէն Պատեւելի Կիւղէնեան, հայ տղոց գաղտ-նի հայերէն եւ հայոց պատ-մութիւն սորվեցնելու ամբաս-տանութեամբ: Ծանր յանցանք Թուրքիոյ մէջ... Եւ օակայն արտասահմանի Հայ Աւետա-րանականները անմիջապէս կըր-ցան անոր օգնելու եւ պաշտ-պա փաստաբան գտնելու մի-ջոցներ հոգալ, եւ, բոլորովին անակնկալ կերպով ան դատ-ւեցաւ եւ անմիջ հռչակուե-լով՝ ազատ արձակուեցաւ:

Մանուէլ Վարդապետ այդ ուշադրութեան եւ հոգածու-թեան չարժանացաւ:

Հայութիւնը խուլ մնաց ա-նոր մասին կատարուող կոչե-րուն: Մեր անհետաքրքրու-թիւնն ու յանցապարտ անհո-գութիւնը արդարացնելու բազմաթիւ պատճառներ զը-տանք, լոյսցինք՝ երբ պէտք էր պրոպանդ, ծուլացանք՝ երբ պէտք էր աշխատէինք, լքե-ցինք՝ երբ պէտք էր տէր կանգ-նէինք, եւ մոռցանք՝ երբ միշտ պէտք էր որ յիշէինք:

Մանուէլ Վարդապետ քաղա-բական որեւէ կազմակերպու-թեան չէր պատկաներ, ո՛չ ալ անարեւելական որեւէ խումբի: Հետեւաբար բարոյզական ար-ժէք մը չէր ներկայանցրել: Ու-րեմն՝ դրամահաւաքներ չը-կազմակերպուեցան բանտա-րկային համար, հրապարա-կային հաւաքոյթներ չեղան՝ անոր ազատ արձակուել պա-հանջելու, եւ ան «հերոս», «նահատակ», «բազադու» չը-յայտարարուեցաւ:

ՄՆ, Մանուէլ Վարդապետ ո՛չ մէկուն չհասնի կը ծառա-յէր:

Ուրեմն մոռնուեցաւ եւ լքե-ցաւ բոլորէն:

1980 Հոկտեմբերին ի վեր բանտի մէջ կը մնայ ան, եւ ընթերցողները շատ լաւ գի-տեն թրքական բանտի մը թեո-րտը: Առաջին օրէն իսկ ան խոշտանգումներու ենթարկե-ցաւ՝ խոտովանելու յան-ցանք մը զոր չէր գործած: Չարարանքներուն հետեւան-քով ան կորսնցուց իր առող-ջութիւնը, եւ հայրն իսկ, բա-ցաւապէս չնորհուած այցե-րութենէ մը ետք, երբ բանտէն դուրս կ'ելլէր՝ դաւկին վիճա-կին պատճառած յուզումէն կաթածահար ինկաւ եւ մե-ռաւ:

Չեմ կարծիր որ Մանուէլ Վարդապետ ողջ ելլէ բանտէն: Տակաւին տասը տարի պիտի մնայ թրքական բանտի անշնչ-նչիւ, վայրազ եւ ապարքոյ ալ մթնոլորտին մէջ՝ Չանաք-բայէի արգելաբար:

Հոն պիտի մնայ՝ բոլորէն մոռցուած, եւ այդ՝ ուրաց-ւած: Որովհետեւ կամաւոր մոռացումը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ ուրացում:

Մինչ, նոյնի՛սկ եթէ Ման-ուէլ Վարդապետ չնորհուար ըլ-լար այն բոլոր ամբաստանու-թիւններով որոնք թուրքերուն կողմէ յառաջ բերուեցան ա-նոր ձերբակալման սկզբնա-կան շրջանէն, դարձեալ մեր առաջ պարտականութիւնը նը-կատած պէտք էր ըլլայինք ե-րկուստաբար հոգեւորականին ազատ արձակման ի խնդիր աշխատենք:

Երբ կը տեսնեմ Հայոց Ման-ուէլի մասին, երբ կը տեսնեմ լուսնիւնը ան իր տիւրէ՛ չեմ կրնար արհամարհական ժպիտ մը չունենալ ինչիւմ ամէն ա-նունք՝ որոնք օրն ի բուն Հայ-ական Հարց, Յեղապահու-թեան, մարդկային իրաւունք կ'աղաղակեն: Ո՛ր էր չազատ աշխարհի մէջ չազատորէն՝ գործող Տանն Կիլիկիոյ կաթո-ղիկոսութիւնը... Ո՛ր էր չէր «Հայ Դատը» իւրացնել փոր-ձող կրօնապետին բողոքող ձայնը: Ո՛ր էին քաղաքական այլ բանասիրականներու հա-մար դրամ հանգանակողները, փաստաբան վարձողները, «Հայ Դատ», «Հայ Դատ» բարձրագոյն ազմկողնե-րը... Ո՛ր էին:

Որքան բարակ է այդպիսի-ներուն պոռնություններուն կա-լին... Այո՛, տարին դէ՛մ անգամ մը յիշենք մեր անգթութիւնը:

«ՊԱՅՔԱՐ» Ա. Գ.

ՊՈՒՆԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ

Մանկապարտէզի Դասարանի Բացում

Կիրակի 10 Մարտ 1985ի ա-ռաւոտեան, յաւարտ Ս. Պա-տարագի, տեղի պիտի ունե-նայ Ծրարի Արժուոյնի Ազգ-վարժարանի մանկապարտէզի բաժնի Մապերեան դասարանի պաշտօնական բացումը, ի ներկայութեամբ Մապերեան նուիրատու եղբայրներուն եւ իրենց ընտանեկան պարագա-ներուն:

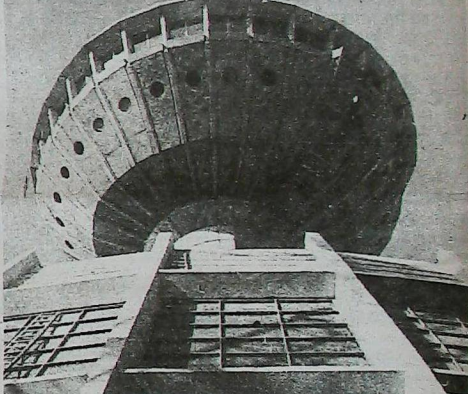
Նորակառոյց դասարանը

պիտի կոչուի ի յիշատակ ի-րենց ծնողաց՝ ԼՈՒՍԱՍԻՆ ԵՒ ԿԱՐՊԻՍ ՄԱՊԵՐԵԱՆ: Արա-տարագի, տեղի պիտի հովանա-րդուութեանց պիտի հովանա-րդէ եւ քարոզէ՝ Թեմիս բա-վարժարանի մանկապարտէզի ղեկավար՝ Գեորգ Տ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊՍ. ԲՈՒՆ: Բացման արարողութեան պիտի յաղորդէ հիւրապիտու-թեան վարժարանի «ԵՒ. ՊՈ. ՅԱՅԵԱՆ» արահին մէջ:

Մահուան 5-րդ Տարելիցին Առթիւ

Կիրակի 3 Մարտին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան ղեկավարներէն Ընկ. Հայկա-գուն Չալեանի, մահուան 5-րդ տարելիցին առթիւ:

Ընկեր Չալեանի իշխտակը միշտ թարմ կը մնայ մեր մէջ, մանաւանդ իր կեանքի վերջին տարիներու կատարած ազգա-նըւր գործունէութեան համար:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ «ԶՈՒՄԱՐԹԵՆՑ» ՕՂԻ-ԿԱՅԱՆԷՆ ՄԱՍ ՄԸ:

Colegio Mekhitarista "Salón 24 de abril" Concurso Nacional de Pintura y Escultura

en adhesión al 70º aniversario del Genocidio, el Colegio Mekhitarista llama a

Las bases podrán retirarse en Virrey del Pino 3511, de 10.00 a 18.00 hs.

«24 ԱՊՐԻԼ ՄՐՅԱՆԿ»

Հայկ. Յեղասպանութեան 70-ամեակի առթիւ Միւլթարանի վարժարանը Մրցումի կը հրաւիրէ Հայ եւ տեղացի նկարիչներ ու արձանագործներ

RIGAR'S
Florida 716 - 2° P. of. "K" Tel: 392-2768/3065
Lunes a Viernes de 10.00 a 18.30 HS.
DR. ARTURO BALASSANIAN
Escritbano

Միխիթարեան Միաբանութեան Պաշտօնական Հաղորդագրութիւնը

ԱՌՍՏՐԱԼԻԱ

Քահանայական Զեռնադրութիւն

Վեներաբ. Ս. Մարգարէի խորհրդով 12-ին, իտալական մամուլի գործակալութիւնը՝ ԱՆՍԱ, արժագանդ կը հանդիսանար Պէյրութէն Էսօշիէթըտ Փրեսի մէկ հեռագրին, ուր ԱՍԱԼԱ-ն սպառնալիք կը կատարէր իտալական շահերուն դէմ, Սը-խիթարեան միաբանութեան տնտեսական տագնապին կապակցութեամբ: Իտալական օրաթերթերը, իրենց կարգին, կանգնողառնային ԱՍԱԼԱի զեկոյցին, մէջբերումներ կատարելով: ԱՆՍԱ-ի հասած զեկոյցին բովանդակութիւնն է. «Մարգարէ լրջութեամբ կը հետեւին իտալական կառավարութեան եւ Վեներաբ. Ս. Մարգարէ իշխանութեանց աղտոտ դատադրութեան, որոնք լռնագրաւած են Միխիթարեանց Ս. Մարգարէ հայ մայրականքի մշակութային հարստութիւնները եւ անոր պատմական մեծիկ զանգերը: Այս վանքը կեդրոն ընէ է հայ մշակութիւնի եւ հայ քաղաքակրթութեան շատ դարերէ ի վեր: Լրջօրէն կը զգուշացնենք իտալական կառավարութիւնը եւ զինքը կը հրաւիրենք վերջ ընելու Միխիթարեան հայրերու եւ անոնց պատմական իրաւունքներուն դէմ գործը»:

Հարստահարիչ արարքներուն, ապա թէ ոչ պիտի ստիպուինք՝ ձեռք առնել միջոցներ ընդդէմ իտալական կառավարութեան շահերուն համայն աշխարհի մէջ»:

Այս հաղորդագրութեան նկատմամբ, Միխիթարեան միաբանութիւնը անմիջապէս հակազդած է եւ նոյն գիշերը ԱՆՍԱի յանձնած հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը.՝

«Ս. Մարգարէ Միխիթարեան միաբանութիւնը.՝

1.- ԿԼ ՃՏԴԷ որ հաղորդագրութեան հեղինակները չունին հարկ եղած ստոյգ տեղեկութիւնները այն եղելութեան մասին, որ այս օրերուն տեղի ունեցաւ Միաբանութեան ներկայումս, օգտագործած ըլլալով միայն արտաքին աղբիւրներէ փառաւ լուրերը:

2.- ԿԼ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ թէ ա.՝ իտալական կառավարութիւնը եւ Վեներաբ. Ս. Մարգարէ իշխանութեանց փառաբանողական արարքները իշխանութեանց անմիջապէս հակադրութիւնը եւ զինքը կը հրաւիրենք վերջ ընելու Միխիթարեան հայրերու եւ անոնց պատմական իրաւունքներուն դէմ գործը»:

կարծէք առարկաները: Բ. մանաւնդ թէ առիթն օգտագործելով Միաբանութիւնը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ իտալական կառավարութեան եւ Վեներաբ. Ս. Մարգարէի հեղինակութեան, այն նիւթական եւ քաղաքական աջակցութեան համար, որուն միջոցով առարկայ եղած է Միաբանութիւնը:

3.- ԿԼ ՀԱՍՏԱՏԷ, հաւատարիմ մնալով քրիստոնէական սկզբունքներուն թէ կը դատապարտէ բոլոր ուժի ամէն միջամտութիւն, որով պատճառով կատարուած:

4.- ԿԼ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ հուսկ, որ արդէն իսկ կազմակերպուած է իրաւական իշխանութիւններով օժտուած ազգայնապաշտպանութիւն մը, Միաբանութեան ինքնին յանձնարուած ազգային բոլոր արժէքներուն եւ իր ստանձնած գործունէութեան, օգնութեամբը հեղինակաւոր մասնագետներու, հայ Սփիւռքէն, որոնք միջազգային կոմիտէ մը հիմնած են իրենց կեդրոնն ունենալով Փարիզի մէջ»:

Աւստրալահայ եկեղեցական կեանքին մէջ 27 Յունւար 1985-ը յիշատակելի թրեւին շնորհակալութիւն կը յայտնէ իտալական կառավարութեան եւ Վեներաբ. Ս. Մարգարէի հեղինակութեան, այն նիւթական եւ քաղաքական աջակցութեան համար, որուն միջոցով առարկայ եղած է Միաբանութիւնը:

Կոչման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ շաբաթ երեկոյեան Կիրակնուրբ արարողութիւնէն ետք:

Ընծայացուն եկեղեցւոյ դռները յառաջացաւ զէպի եկեղեցւոյ Դատ Քարտաւիլականութեամբ Ս. Արամայի Ա. Քէշի. Միջազգային եւ ազգայնապաշտպանութեամբ Սարկականներու: Կամաւորութիւնը, ուղղափառ հաւատքը քննուելէ ետք, արտասանեց Հայց. Եկեղեցւոյ Ուղղափառ Դատարարութիւնը: ՊԱՆՊԱՆԻՍԻՍԻՍ ու Տէրունական աղօթքով վերջ գտաւ Կոչման արարողութիւնը:

Կիրակի Սինտի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ եպիսկոպոսական Հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցեց Առաջնորդ Սրբազան Հայր: Աղօթքէ ետք, ձեռնադրութեան արարողութիւնը սկսաւ, երբ ընծայացուն ձեռնկիր բարձրացաւ խորան ու ապա ներկայ հաւատացեցող զանազան ձեռնկիր հաւատարմութիւնը: Երբ ընծայացուն ձեռնկիր բարձրացաւ խորան ու ապա ներկայ հաւատարմութիւնը սկսաւ, երբ ընծայացուն ձեռնկիր բարձրացաւ խորան ու ապա ներկայ հաւատարմութիւնը:

Պատարագը շարունակուեցաւ մինչեւ «Ողջութիւն», ուր ընծայացուն յաղորդարար տրուեցաւ Փիլոն, Սաղաւարտ, Շուրջաւ, Գոտի եւ քահանայական լրիւ զգեստը: «Սորոհուրդ Սորիւն» ի պատիւն

լրիւ զգեստաւորուելէ ետք, վարագոյրը բացուեցաւ:

Յուշիչ կը պահէր «Առական մը պիտի մնայ, քանզի Աւստրալահայց Քիմի Առաջնորդ, Գեղ. Ս. Աղան Ա. Եպս. Պալիօղեան, Սինտի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ Քահանայ ձեռնադրեց Գեղ. Սրկ. Բաթանեանը եւ կոչեց Ս. Նորայր Քահանայ:

Կոչման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ շաբաթ երեկոյեան Կիրակնուրբ արարողութիւնէն ետք:

Օծումէն ետք ձեռնադրիչ Սրբազան Հայրը Նորընծային յանձնեց Ս. Սփիւռք, տալով անոր իշխանութիւնը պատարագելու, որմէ ետք Նորընծայ Ս. Նորայրը հաւատացեցող տրուաւ իր Առաջնորդ Ս. Սփիւռքի:

ձեռնադրիչ Սրբազան Հայրը բարոյեց ու խրատեց Նորընծայ Ս. Նորայրին ծառայելու Հայց. եկեղեցւոյ անդամութեան մէջ անաւարտ սիրով, նուիրումով ու հաւատարմութեամբ:

Յիշեալ հոգեպարար արարողութեանց ներկայ եղան Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ Հովիւ Վեր. Աւետիս Փիլիպոսեանը, Սեպուհի եկեղեցւոյ վարչութեան անդամ ու ներկայացուցիչ՝ Տիար Արա Իլիւկար եւ Գաղութիս Ազգային Բարեբար Տիար՝ Յարութիւն Ակնեան եւ հոծ թիւով հայ հաւատացեալներ:

Նորընծայ Ս. Նորայր Քահանայ իր առանձնացման օրերը կ'անցնէ Աւետարանական ուսանելով Հայց. եկեղեցւոյ Սորոհուրդներն ու արարողութիւնները:

ԴԻԻԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԱՌՍՏՐԱԼԻԱՅ ԵՒ ՆՈՐ ԶԵՐՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

1915
*
70
*
1985

Թրքական ներկայ կառավարութեան կը պահանջենք ընդունիլ յանցապարտութիւնը եւ հայ ժողովուրդին վերադարձնել Պատմական Հայաստանի հողերը

1915
*
70
*
1985

PORT UGAB NOTIDEPORT-NOTIDEPORT UGAB NOTI

FUTBOL DE SALON

Abierta la inscripción para integrar los equipos federados de la institución:

Mini y Pre-infantiles - Infantiles - Cadetes y Juveniles

BASQUET

Abierta la inscripción para integrar los equipos federados de la institución:

MASCULINO:
Juveniles: nacidos en los años 66-67
Cadetes: nacidos en los años 68-69
Infantiles: nacidos en los años 70-71
Mini-basquet: nacidos entre los años 72-76

VOLLEY

MASCULINO:
Juveniles: nacidos entre los años 64-66
Cadetes: nacidos entre los años 67-69
Infantiles: nacidos en los años 70-71
Equipo superior: mayores de 21 años.

FEMENINO:
Juveniles: nacidas entre los años 64-66
Cadetes: nacidas entre los años 67-69
Infantiles: nacidas en los años 70-71
Equipo superior: mayores de 21 años.

NOTI DEPORT

Se convoca a todos los deportistas de las especialidades de Voley y Basquet a la reunión general a llevarse a cabo en la sede de la Institución, con el fin de informar sobre los planes a llevarse a cabo en el corriente año.

Voley femenino y masculino: 7 de marzo, 20:30 hs.
Basquet: 8 de marzo, 20:30 hs.

1915
*
70
*
1985

PORT UGAB NOTIDEPORT-NOTIDEPORT UGAB NOTI
PORT UGAB NOTIDEPORT-NOTIDEPORT UGAB NOTI

Conceptos básicos de la Organización Demócrata Liberal Armenia

POR EL SR. HAIG SHAHINIAN

Relaciones con Armenia

(viene de pág. 2)

sa en el Cáucaso, marxista, zarista o sea del régimen que sea, es preferible a la exposición abierta frente a Turquía. A la O.D.L.A. no le interesan los calificativos que le agreguen a Armenia los gobiernos circunstanciales. Considera indefectiblemente necesaria la conservación del territorio nacional puesto que su desaparición imposibilitaría la concreción de los ideales de la O.D.L.A. en un futuro. Es por eso que sostiene la inminente necesidad de mantener lo poco que se pudo salvar.

En lo político, la O.D.L.A. quiere servir al pueblo y a la nación armenia dentro de los ideales demócrata liberales expuestos en los capítulos II y III, que son sideralmente opuestos a las condiciones políticas imperantes en la Armenia actual.

Sin embargo, lucha por ayudar en la conservación de la cultura, las artes, la educación y cree que la única forma viable de hacerlo es manteniendo vivo el hogar encendido en el territorio nacional, óptimo punto con proyección de futuro.

La O.D.L.A. considera que el pueblo armenio que habita el territorio nacional es heroico por el tremendo sacrificio que ha hecho para llegar al estado actual. Superando circunstancias muy agobiantes y opresivas, ha dado hijos pródigos que se destacan, a nivel internacional, en las artes, ciencia, deportes y otras actividades.

(continuará)

Noticias con sal

. desde Mar del Plata

El balance de las vacaciones de los integrantes de nuestra colectividad que veranearon en la ciudad de Mar del Plata ha sido altamente positivo en lo que a deportes y actividad social se refiere.

Mientras los jóvenes participaban de torneos de volley, tenis y truco, los mayores transcurrían sus horas de ocio en largas partidas de backgamon.

Así, los informes que nos llegan desde el balneario "Kinsand" de Mar del Plata, nos indican que en el transcurso del mes de febrero hubo tres importantes campeonatos de backgamon. En el primero de ellos re-

sultó ganador el Dr. Sarkis Balassanian, en el segundo, el Sr. Pablo T. Sarafian y en el tercero, el Sr. Ardashes Vaneskeheian. En las tres oportunidades, los ganadores dieron muestras de una gran habilidad y maestría.

Casi al término de la temporada y para agasajar a los participantes, una *Comisión de Fiestas*, especialmente creada para la ocasión, ofreció una comida a los concursantes y sus familiares, quienes tuvieron la oportunidad de compartir momentos de sana camaradería mientras degustaban diversos frutos de mar.

. desde Punta del Este

Por su parte, la colectividad armenia de Punta del Este, no estuvo ajena a esta idea de compartir las vacaciones con familiares y amigos, de modo que desarrolló también una amplia actividad que varió desde torneos de backgamon y reuniones hasta ma-

Con respecto a esta última actividad, no muy difundida dentro de la colectividad, cabe destacar que en una maratón organizada por el Municipio de Maldonado, tuvo una destacada actuación la Sra. María Elena A. de Aslanian, quien recibió un premio por su resistencia y habilidad.

Cocina:

Mantecados de coco

INGREDIENTES:

200 grs. de manteca o margarina,
200 grs. de harina leudante,
50 grs. de coco rallado,
100 grs. de azúcar,
2 huevos,
4 cucharadas de leche,
1 cdtita. de esencia de vainilla,
18 pirotines.

PREPARACION:

Desmenuzar la manteca y mezclarla con la harina.

Por otra parte, mezclar el coco rallado con el azúcar y añadirlo a la preparación anterior alternando con los huevos batidos.

Perfumar la leche con la vainilla líquida y también agregarla a la preparación de manteca.

Mezclar bien todos los ingredientes y rellenar los pirotines hasta las 3/4 partes.

Cocinar en horno moderado alrededor de quince minutos.

I. Tsch.

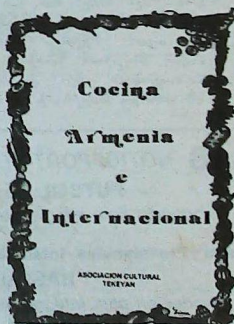
RIGAR'S

Camisería exclusiva

En venta:

"Cocina Armenia e Internacional"

con las recetas de SARDARABAD

Adquiéralo personalmente en:
Niceto Vega 4779. Capital.
o por correo, enviando este cupón:

SOLICITO EL ENVIO DE
"COCINA ARMENIA E INTERNACIONAL"

Nombre:.....
Domicilio:.....
Localidad:..... Código:.....
Adjunto cheque N°:..... Banco:.....

Valor de la obra: \$ a 2.500 más gastos de envío \$ a 250

(cheques a la orden de Periódico Armenio Sardarabad -no a la orden-)

"Derecho es el conjunto de condiciones bajo las cuales la libertad exterior de cada uno puede coexistir con la libertad de todos".

Kant

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams

Tucumán 1438 - Piso 7°
Tel. 40-6809/7112/49-7049

EL PROFESIONAL LOS RECETA BARTAMIAN LOS DISEÑA SU HIJO LOS PREFIERE LINEA PIE/RECTOR DE ORTOPEDIA BARTAMIAN

Calzado Correctivo

Calzado Deportivo

PLANTILLAS
CORRECTORAS

Ortopedia Bartamian
también las pone
a sus pies.

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL
Descuentos desde el **30%** a Obras Sociales.
Consulta con su Obra Social sobre otros beneficios.

BARTAMIAN

Av. Beigrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7° N° 1134 Tel. 3-4935 La Plata

CERRAJERIA Y PLOMERIA

"ROMERO"

Reparación y venta de
toda clase de
cerraduras y
plomaría en general

Lavaca 722

Periódico Armenio "SARDARABAD" de la ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414-CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a vier.
de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la
Propiedad Intelectual
278.315

Director
NAHABET NAHABETIAN

Corresponsalia, recepción de
avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579-SAN PABLO
T.E.: 813-4731

URUGUAY
Dr. Pedro Danielian
Dionisio Coronel 129
T.E.: 39-8828. MONTEVIDEO

CORDOBA
Sr. Luis Sourienan
Camacú 146
5.000-CORDOBA
T.E.: 51-4893